

**Európai
Stabilitás Index
2016–2019**

Európai Stabilitás Index

2016–2019

Tartalomjegyzék

Összeállította és szerkesztette:
Deák Dániel

Közreműködött:
Kosztur András, Nagy Ervin, Pogrányi Lovas Miklós

Nyelvi lektor: Béládi László

XXI. Század Intézet
Budapest

2020

Bevezető	
Összefoglaló	6
Mit és hogyan vizsgál az Európai Stabilitás Index?	11
Az Európai Unió tagállamainak rangsora	14
Országértékelések	15
Ausztria	15
Belgium	16
Bulgária	17
Ciprus	18
Csehország	19
Dánia	20
Egyesült Királyság	20
Észtország	22
Finnország	23
Franciaország	24
Görögország	25
Hollandia	26
Horvátország	27
Írország	28
Lengyelország	28
Lettország	30
Litvánia	31
Luxemburg	32
Magyarország	32
Málta	33
Németország	34
Olaszország	35
Portugália	36
Románia	37
Spanyolország	38
Svédország	39
Szlovákia	40
Szlovénia	41

Bevezető

Oswald Spengler szerint majd „*minden évtized jelent valamit*”. Amennyiben ez így van, könnyen meghatározhatjuk az elmúlt harminc év egyes évtizedeinek karakterét, és talán bátrabban fürkészhetjük az eljövendő, 2020-as évek jelentését is.

A Bastille ostroma után kétszáz évvel döntötték le a berlini falat, ami nem kevésbé volt forradalmi aktus, és akárcsak 1789 hosszútávú következményei, melyek közé a napóleoni háborúkat és a kontinentális francia hegemonia kísérletét is bízást odaszámíthatjuk, szintén elnyújtott hatással járt. Ezek közül a legfontosabb, amely rögtön meg is határozta a '90-es éveket, a Francis Fukuyama által is megfogalmazott „történelem végének” illúziója volt. Ekkoriban úgy tűnt, hogy 1989-ben az amerikanizmus végérvényesen győzelmet aratott, és többé semmi nem áll a globális kapitalizmus és az akár erővel is meghonosított demokrácia frigyének útjába. Hamarosan azonban felderengett a „civilizációk összecsapása” (Samuel P. Huntington), ami nemsokára a „globalizációk összecsapásává” (Stanley Hofmann) fokozódott. A globalizáció révén a technológia, a közlekedés, a kommunikáció és a pénzügyi tranzakciók valóban az egész Földön elterjedtek, de az értékek nem váltak egyetemessé. Az új évezred elejét a 2001. szeptember 11-ei terrormerénylet, a rákövetkező afganisztáni és iraki háború, a végét pedig a 2008-as, spekulatív hitelpiacokról kiinduló gazdasági világválság jelölte ki. Európában eközben szorosabbra vonták az unió kötelekeit (Maastricht, 1992), több hullámban megvalósították az értékkategóriát is jelentő „keleti bővítést”, és elkezdődött a német hegemoniakísérlet, amely gazdasági és föderalizációs lépéseket egyaránt jelentett.

A 2010-es évekre erősödött meg a globalizáció nemzeti alapú ellenzése, melyet a neoliberális, globális struktúrák elleni nemzeti és demokratikus törekvések összekapcsolódása szült meg – ennek révén *a mögöttünk hagyott évtized a lázadás évtizedévé vált*. Ennek fordulópontja éppen 2016-ra esik, amikor is a transzatlanti globalizációs modell két oszlopországában egyszerre következett be fordulat: előbb Nagy-Britannia szavazott a Brexitre, majd az Amerikai Egyesült Államokban választották elnöké Donald Trumpot. Az egy évvel korábban, 2015-ben kezdődő – és azóta is tartó – migrációs válság felerősítette az európai új jobboldali, szuverenitás-párti, föderáció- és bevándorlás-ellenes, vagyis *nemzeti antiglobalizációs* erők (amiket többnyire populistának, illiberálisnak és szuverenistának neveznek) hangját, ami rendre a választásokon is kifejeződött. Magyarország (és a nyomában Lengyelország, Szlovákia s végül Csehország) ennek igen korai előőrse volt, hiszen a 2010-es választás túl azon, hogy kormányváltást eredményezett, második rendszerváltással ért fel s tíz év elteltével a korszakváltás reményét csillantja meg.

A kétszáz éve folyó viták, amelyeket egy-egy ország berendezkedése körül vívtak (monarchisták és republikánusok, forradalmárok és reakciósök) vagy az osztályhovatartozásról szóltak, mára elhalványultak. Az új évezredben egyre inkább egy új törésvonal alakult ki, amely keresztbemetszi az előzőket, és mind erősebben érvényesül. A 2010-es évek minden választását a globális és a lokális, a kozmopolita elit és a nemzethez tartozó nép, vagy másként megfogalmazva az antidemokratikus nemzetközi és a nemzeti demokratikus erők közötti ellentét határozta meg.

A harminc évvel ezelőtt megszületett történetmagyarázó keret és a hozzá tartozó globális ideológiai hegemonia olyan narratívát jelentett, amely a piac, az egyre bővülő világkereskedelem, a tökéletesedő technológia és a kikényszerítendő *liberális* demokrácia univerzális rendjét fogalmazta meg. Az 1989 utáni világrendet megalapozó gondolat (*End of History*) azonban ma már biztosan nem tartható – véget ért a történelem vége. Az elmúlt harminc év, vagyis a hidegháború utáni időszak képlekeny posztbipolaritása valójában nem más, mint egy „világrend nélkülivé vált világ” (Schmidt Mária). Itt tartunk most.

Az Európai Unió belső szerkezetének lassú és észrevétlen átalakulása a 21. század első két évtizedében folyamatos volt s éppen a 2010-es évek második felében vált jobban láthatóbbá. Nemcsak az egyes országok parlamenti választásainak kimenetele, a brüsszeli–strasbourgi fórumokon vívott egyre hangosabb szócsaták vagy az Iszlám Állam révén Nyugat-Európába exportált közel-keleti terror, hanem a felelősségre-vonhatatlan nemzetközi szerveződések (bírószágok, nagyvállalatok, NGO-k) demokráciacsorbító térnyerése, a nemzetállamtalanító lépések, de az ellenük való, egyre bátrabb fellépés is ezt jelzi. A régi és az új világ egyre fokozódó összecsapása az új évtized nyitányára patthelyzetet idézett elő: erről tanúskodott a 2019. májusi európai parlamenti választás eredménye is. 2020 azonban azzal kezdődött, hogy a Brexitet a többéves elszabotálás után mégiscsak végrehajtották és a Trump elleni *impeachment* megbukott. Ennek ormáról nyerhetünk, igaz korlátozott, pillantást a jövőbe.

A XXI. Század Intézet által készített Európai Stabilitási Index az Európai Unió 28 tagállamának belpolitikai állandóságát vizsgálja 2016 és 2019 között, amely elemzés a fent részletezett, mélyben zajló változások felszínre gyakorolt hatását is segít nyomon követni.

Békés Márton

Összefoglaló

Az elmúlt tíz évben Magyarország legnagyobb nemzetközi versenyelőnye a kormányzó párt parlamenti kétharmadának köszönhetően a politikai stabilitás volt. Ez jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy sikerült rendbe tenni az ország gazdaságát és mára Magyarország sereghajtóból éllovassá vált a gazdasági növekedést tekintve Európában. Ennek köszönhetően a magyar társadalom is lényegesen jobb helyzetben van ma tíz évvel ezelőtti állapotához képest, például jelentősen csökkent a mélyszegénységben élők aránya, nőttek a fizetések és javult a lakosság közérzete is.

A XXI. Század Intézet arra vállalkozott, hogy létrehozza az Európai Stabilitás Indexet (a továbbiakban: Index), amelynek keretében számos szempont alapján megvizsgálja, mennyire stabilak az európai országok, milyen helyzetben van Magyarország a többi uniós tagállamhoz képest. Az Index az elmúlt négy év politikai, gazdasági és társadalmi folyamatainak elemzését követően pontozza és rangsorolja az Európai Unió tagállamait, kialakítva ezzel egy olyan listát, amely jól mutatja, mely országokban van a legnagyobb probléma és mely országok tudhatják magukat biztonságban.

A 2008-as gazdasági világválság félrekezelése, a 2015-ös tömeges bevándorlási hullám begyűrűzése, a Brexit folyamatának elhúzódása, a spanyol belpolitikai válság eszkalálódása csak néhány olyan példa, amely komoly próbatétel elé állította Európa országait az elmúlt évtizedben és rávilágított arra, hogy Európa egy része a politikai, gazdasági és társadalmi stabilitás hiányától szenved. E három terület összefügg egymással, hiszen politikai stabilitás nélkül nem lehet sikeres gazdaságpolitikát folytatni, átalakítani a gazdaság szerkezetét, míg a gazdasági fejlődés és stabilitás elengedhetetlen a stabil társadalomhoz.

Az Index a 2016 és 2019 közé eső politikai, gazdasági és biztonsági folyamatokat vizsgálja az Európai Unió 28 tagállamában. Miután Nagy-Britannia 2020. január 31-ével elhagyta az Európai Uniót, ésszerűnek látszott eddig a határig meghosszabbítani a vizsgálat alá eső négyéves ciklust.

Deák Dániel

Az Európai Stabilitás Index legfontosabb megállapításai:

Az elmúlt évek jelentősen átrajzolták Európa erőviszonyait, a korábbi sereghajtók dinamikus erősödésen vannak túl, míg számos meghatározó tagállam súlyos politikai, gazdasági és társadalmi problémákkal küzd. A gazdagabb országok egy ideig ugyan még fel tudják élni az elmúlt évtizedekben felhalmozott javaikat, azonban ha a jelenlegi folyamatok hosszú távon fennmaradnak, akkor belátható időn belül a kelet-közép-európai tagállamok felzárkóznak nyugati társaikhoz gazdasági és társadalmi szempontból.

Jól mutatja a közép-európai régió és leginkább a V4-országok elmúlt években tapasztalt erősödését, hogy az Európai Stabilitás Index utolsó tíz helyére öt dél-európai (Spanyolország, Görögország, Olaszország, Ciprus, Portugália), három nyugat-európai (Franciaország, Belgium, Egyesült Királyság), egy észak-európai (Finnország) és csupán egy kelet-európai (Románia) ország került. A lista első tíz helyére ugyanakkor öt közép-európai (Magyarország, Lengyelország, Csehország, Szlovénia, Szlovákia), három nyugat-európai (Luxemburg, Dánia, Írország), egy északi (Svédország) és egy déli állam került (Málta).

A legstabilabb ország Málta, ahol a miniszterelnök 2019 végén egy újságíró meggyilkolásának ügye miatt ugyan lemondásra kényszerült, de a kormánypárt támogatottsága továbbra is a legmagasabb Európában: az EP-választáson például közel 55 százalékot ért el a Máltai Munkáspárt, az eset tehát a politikai stabilitásra alig volt hatással. Az országban a gazdasági növekedés mértéke grandiózus, a költségvetés pedig évről évre masszív többlettel zár. Az ország államadóssága is jóval az éves GDP 50 százaléka alatt zárt 2019-ben, ráadásul a lakosság és a vállalati szektor sem számít eladósodottnak.

A második legstabilabb ország Magyarország. A politikai stabilitás itt is rendkívül erős, a kormánypártok támogatottsága 2006 óta, tehát közel 14 éve töretlen, az Orbán Viktor vezette kormány 2010-ben, 2014-ben és 2018-ban is kétharmados többséget szerzett az Országgyűlésben. A GDP-növekedés mértéke rendre meghaladja az uniós átlagot, sőt az élmezőnyben található, 2019-ben sem volt érzékelhető lassulás, egyik-másik negyedévben még az 5 százalékot is meghaladta. Az államháztartás hiánya alacsony és a kormányzat célként tűzte ki a szufficites költségvetés elérését. A korábbi magas szintről az államadósság évről évre csökken, 2019-re az éves GDP 70 százaléka alá mérséklődött.

A harmadik és negyedik helyre szintén a Visegrádi Négyekhez tartozó Lengyelország, illetőleg Csehország került. A középmezőnyben helyezkedik el a meghatározó tagállamok közül Ausztria, Hollandia és Németország. Ezekben az országokban a politikai stabilitás mellett a gazdasági és társadalmi stabilitás is erőteljesen csökkent az elmúlt években. Szintén ebben a csoportban található a balti államok.

A legnagyobb bajban Spanyolország van, ahol 2019 novemberében négy éven belül a negyedik választást kellett megtartani, de így is csak hónapok után sikerült felállítani egy parlamenti többséggel éppen csak rendelkező koalíciós kormányt. Az országot emellett a katalán szeparatizmus erősödése

miatt a szétesés is fenyegeti, számottevő továbbá a terrorfenyegetettség, gyenge a gazdasági növekedés, magas az államadósság, az unióban a második legmagasabb a munkanélküliek aránya, ráadásul egy rendkívül súlyos demográfiai válság is komoly társadalmi kockázatokat jelent.

Igen instabil Görögország is. A déli-európai országban 2018. augusztus 20-án ért véget a világtörténelem egyik legnagyobb pénzügyi mentőprogramja, amelynek keretében az egymást követő mentőcsomagokra összesen 289 milliárd eurót költöttek. A görögök életszínvonala hatalmasat esett, a nyugdíjak majdnem megfelezték, rengeteg segélytípus megszűnt, jelentősen emelkedtek az adók, a munkanélküliség közel 20 százalékos és mintegy 400 ezren hagyták el az országot. A görög kormányoknak emellett el kellett adniuk az állami javakat, többek között a kikötőket és a repülőtereket, amelyek nagy része külföldi kézbe került. A gazdaság az utóbbi időszakban lassú – 1-2 százalékos közötti – növekedésnek indult, a munkanélküliség csökken, a tetemes államadósság – a GDP több mint 170 százaléka – azonban megmaradt, és a görög gazdaság jóval gyengébb most, mint a kétezres évek elején volt.

Nincsen sokkal jobb helyzetben Olaszország és Franciaország sem, mely országok szintén az Európai Stabilitás Index rangsorának a végén helyezkednek el. Mindkét ország komoly problémáktól szenved: Olaszországot a politikai instabilitás mellett súlyos gazdasági problémák – például magas államadósság és munkanélküliség – is sújtják, Franciaország pedig a súlyos terrortámadásokkal, magas eladósodottsággal, romló közhangulattal és a bevándorlás miatt párhuzamos társadalmak kialakulásával szembesül.

Mit és hogyan vizsgál az Európai Stabilitás Index?

Az Európai Stabilitás Index a politikai, gazdasági és társadalmi stabilitáson belül 6–6 különböző területet vizsgál. Területenként maximum 10 pontot kaphat egy ország, ami egy kategórián belül maximum 60 pontot, a három kategóriát összesítve pedig maximum 180 pontot jelent. A végső rangsor a XXI. Század Intézet szakértői által adott pontok száma alapján állt össze, továbbá minden ország esetében készült szöveges elemzés is, amely az elmúlt négy év legfontosabb politikai, gazdasági és társadalmi folyamatait mutatja be. Az országok elemzése és rangsorolása során az Eurostat, a KSH, az OECD, a Statista, a World Bank, a Trading Economics, a NATO, a Global Terrorism Index, valamint a The Global Economist adatbázisait vettük alapul. Felhasználtuk továbbá az adott ország kormányzati honlapját, dokumentumait, illetőleg az Index által vizsgált területeken megjelent bejelentéseket, híreket, politikai eseményeket és közvélemény-kutatási adatokat. Az adatokat az Index kialakításánál négy évre visszamenően értékeltük a rangsor megalkotásakor.

A politikai stabilitás pontszámának összetevői

Terrorfenyegetettség szintje, terrortámadások száma (0–10 pont)

A terrorfenyegetettség és a biztonság hiánya jelentősen befolyásolja egy ország politikai stabilitását. Minél alacsonyabb a terrorfenyegetettségi szint az adott országban, annál magasabb pontszámot kap. A pontozás során a Global Terrorism Index elmúlt négyéves változásait és az adott országban bekövetkezett merényletek számát vettük figyelembe.

Politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok jelenléte (0–10 pont)

Jelentősen rombolja egy ország politikai stabilitását, ha jellemző a politikai erőszak vagy gyakoriak a vallási, etnikai konfliktusok. Minél kevesebb ilyen jelenség van egy országban, annál magasabb pontszámot kap.

Területi fenyegetettség szomszédos hatalmak, szeparatizmus által (0–10 pont)

Egy ország szuverenitása szempontjából a legfontosabb kérdés, hogy meg tudja-e védeni határait, fenyegeti-e bármi a területi egységét. Minél inkább fenyegetve van egy ország területi egysége szomszédos hatalmak vagy szeparatizmus által, annál alacsonyabb pontszámot kap.

Katonai erő változása (0–10 pont)

Fontos tényező egy ország politikai stabilitása szempontjából, hogy mekkora katonai erővel rendelkezik, tagja-e valamilyen katonai együttműködésnek. Annál erősebb egy ország hadereje, minél többet költ védelempolitikára, illetőleg minél több katonai együttműködésnek tagja.

Kormányzati stabilitás, kormányválságok, előrehozott választások (0–10 pont)

A politikai stabilitást alapjaiban befolyásolja egy országban, hogy a kormány mögött mekkora parlamenti többség van, vannak-e kormányválságok, gyakoriak-e az előrehozott választások. Minél stabilabb egy ország kormánya, annál magasabb pontszámot kap.

Kormányzó erők támogatottságának alakulása (0–10 pont)

Ha egy kormány elveszíti társadalmi támogatottságát, s gyakoriak a tiltakozások ellene, akkor az adott ország politikai stabilitása meginoghat. Minél magasabb egy kormány, illetőleg a kormánypártok támogatottsága, minél egységesebb a kormány, annál magasabb pontszámot kap.

A gazdasági stabilitás pontszámának összetevői

GDP növekedésének mértéke (0–10 pont)

Egy ország gazdasági stabilitásának legfontosabb mutatója a GDP növekedésének mértéke. Ha egy ország GDP-növekedése magas, annál magasabb pontszámot kap. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Államháztartás hiányának alakulása (0–10 pont)

Az államháztartási hiány alakulása érdemben befolyásolja egy ország gazdasági mozgásterét és stabilitását. Minél alacsonyabb államháztartási hiánnyal rendelkezik a GDP arányában egy ország, annál magasabb pontszámot kap. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Infláció változása (0–10 pont)

Az infláció mértéke jól jellemzi, hogy mennyire stabil egy ország gazdasága. Minél kiegyensúlyozottabb, alacsonyabb egy országban a pénzromlás, annál magasabb pontszámot kap. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Háztartások és vállalkozások adóságállományának alakulása (0–10 pont)

Fontos elem egy ország gazdasági stabilitása szempontjából, hogy mennyire vannak eladósodva a háztartások, illetőleg a vállalkozások. Minél alacsonyabb az eladósodottság szintje, annál magasabb pontszámot kap. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Államadósság alakulása (0–10 pont)

Csak akkor lehet stabil egy ország gazdasága, ha nem bénítja magas államadósság. Minél alacsonyabb az adóssága egy államnak, annál magasabb pontszámot kap. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Jövedelmi szint változása (0–10 pont)

Jól jellemzi egy ország gazdasági stabilitását, hogy miként alakul a jövedelmi szint. Minél erősebb

a növekedés, annál több pontot kap az adott ország. Fontos szempont a pontozás során az is, hogy csökkenő vagy növekvő trend rajzolódik-e ki az elmúlt évek adatai alapján. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

A társadalmi stabilitás pontszámának összetevői

Fogyasztói konjunktúraérzet változása (0–10 pont)

A társadalmi stabilitás alapja, hogy a lakosságnak milyen a hangulata, miként alakul a fogyasztói konjunktúra. A pontozás során az Eurostat, a KSH, az OECD, a Statista, a World Bank, a Trading Economics, valamint a The Global Economist adatbázisait vettük alapul. Minél magasabb egy országban a fogyasztói konjunktúraérzet, annál magasabb pontszámot kap.

Munkanélküliség és foglalkoztatottság alakulása (0–10 pont)

A társadalmi stabilitás egyik legfontosabb eleme, hogy miként alakul a munkanélküliség. Minél alacsonyabb a munkanélküliség és magasabb a foglalkoztatottság, annál magasabb pontszámot kap az adott ország. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Intézményi bizalom (0–10 pont)

Alapjaiban befolyásolja egy ország és társadalom stabilitását, hogy milyen az emberek intézményi bizalma. Minél erősebb, annál több pontot kap egy ország. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Párhuzamos társadalmak létezése (0–10 pont)

A bevándorlási válság során vált egyértelművé, hogy nagyon sok országban az integráció alacsony foka miatt párhuzamos társadalmak alakultak ki, de több államban a régóta ott élő kisebbségek miatt is gyakori ez a jelenség. A pontozás során főként az Eurostat, a KSH, az OECD, a Statista, a World Bank, a Trading Economics, valamint a The Global Economist adatbázisait, illetőleg az adott ország kormányzati oldalait vettük alapul. Minél kevésbé jellemző egy országra a párhuzamos társadalmak létezése, annál magasabb pontszámot kap.

Születések és halálozások számának alakulása (0–10 pont)

A társadalom egészsége és stabilitása szempontjából fontos mutató a születések és halálozások, tehát a termékenységi ráta alakulása. Minél inkább képes egy társadalom reprodukálni önmagát, annál magasabb pontszámot kap. A mutató vizsgálatánál főként az Eurostat adatait vettük alapul az elmúlt négyéves időszakban.

Kivándorlás mértéke (0–10 pont)

A társadalmi stabilitást csökkenti a magas kivándorlás. Minél kisebb a kivándorlás mértéke, annál magasabb pontszámot kap egy ország. A pontozás során főként az Eurostat, a KSH, az OECD, a Statista, a World Bank, a Trading Economics, valamint a The Global Economist adatbázisait, illetőleg az adott ország kormányzati oldalait vettük alapul.

Az Európai Unió tagállamainak rangsora

		Politikai stabilitás		Gazdasági stabilitás		Társadalmi stabilitás		Összesítés	
		Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%
1.	Málta	55	92%	53	88%	53	88%	161	89%
2.	Magyarország	56	93%	53	88%	48	80%	157	87%
3.	Lengyelország	55	92%	54	90%	47	78%	156	87%
4.	Csehország	50	83%	49	82%	46	77%	145	81%
5.	Luxemburg	46	77%	55	92%	43	72%	144	80%
6.	Dánia	45	75%	49	82%	49	82%	143	79%
7.	Svédország	41	68%	50	83%	49	82%	140	78%
8.	Írország	45	75%	46	77%	48	80%	139	77%
9.	Szlovákia	46	77%	53	88%	39	65%	138	77%
10.	Szlovénia	41	68%	55	92%	41	68%	137	76%
11.	Ausztria	41	68%	48	80%	47	78%	136	76%
12.	Hollandia	40	67%	48	80%	47	78%	135	75%
13.	Lettország	47	78%	49	82%	38	63%	134	74%
14.	Németország	39	65%	50	83%	44	73%	133	74%
15.	Litvánia	44	73%	51	85%	37	62%	132	73%
16.	Bulgária	49	82%	47	78%	35	58%	131	73%
17.	Észtország	40	67%	51	85%	39	65%	130	72%
18.	Finnország	43	72%	42	70%	44	73%	129	72%
19.	Horvátország	44	73%	47	78%	34	57%	126	70%
20.	Portugália	48	80%	40	67%	36	60%	124	69%
21.	Egyesült Királyság	36	60%	43	72%	44	73%	123	68%
22.	Románia	39	65%	47	78%	34	57%	120	67%
23.	Belgium	26	43%	47	78%	44	73%	117	65%
24.	Ciprus	42	70%	36	60%	34	57%	112	62%
25.	Franciaország	40	67%	32	53%	35	58%	107	59%
26.	Olaszország	39	65%	34	57%	29	48%	102	57%
27.	Görögország	44	73%	33	55%	17	28%	94	52%
28.	Spanyolország	20	33%	42	70%	28	47%	90	50%

Országértékelések

Ausztria

Ausztria politikai stabilitása az elmúlt időszakban romlott, kormányválság és előrehozott választás is volt az országban. Azért került sor két parlamenti választásra, mert 2019 májusában az Osztrák Szabadságpárt korábbi vezetőjének, Heinz-Christian Strachének a botránya miatt felbomlott az Osztrák Néppárt és az Osztrák Szabadságpárt között 2017-ben létrehozott kormánykoalíció. A 2019-es előrehozott választáson Sebastian Kurz régi-új osztrák kancellár vezetésével az Osztrák Néppárt megerősítette pozícióját, ugyanakkor továbbra is koalíciós partnerre szorul a parlamenti többséghez. Hosszas tárgyalásokat követően a Zöldekkel sikerült megállapodnia, így az új kormány mögött a 183 fős törvényhozásban összesen 97 képviselő áll, ami 53 százalékos többséget jelent. A viszonylag szűk többség és a koalíciós kényszer miatt a kormány számos kompromisszumra kényszerülhet a jövőben, ami a politikai stabilitásnak nem kedvez.

A terrorfenyegetettség szintje az országban az elmúlt négy évben trendszerűen emelkedett, ugyanakkor 2019-ben minimálisan csökkent a Global Terrorism Index szerint. Politikai, vallási-etnikai konfliktusok, illetőleg területi fenyegetettség a szomszédos országok részéről nem jellemző. A bevándorlás miatt ugyanakkor vallási jellegű konfliktusok felütöttek a fejüket. Ront az ország helyzetén, hogy annak ellenére költ a GDP arányában jóval 1 százalék alatt védelmi kiadásra, hogy semleges államként nem tagja a NATO-nak. A kormányzati várakozások 2030-ra valószínűsítik csak az 1 százalékos költség arányt, ami még így is jóval elmarad más európai országok védelmi kiadásától.

Ausztria gazdasága az elmúlt években stabilnak tekinthető: a GDP növekedése az európai uniós átlag körüli, az eurozónán belül jó helyet foglal el. Az elmúlt négy évben többször 2 százalékot meghaladó mértékben nőtt az ország gazdasága, ugyanakkor a 2019-es adatok lassulást mutatnak: 2 százalék alá csökkent a GDP-növekedés mértéke. Az ország államadóssága folyamatosan és dinamikus csökken az elmúlt években: a 2016-os 80 százalék feletti szintről 2019-re 70 százalék alá mérséklődött, ami jelentősen növeli az ország gazdasági mozgásterét. A költségvetés egyensúlyát is sikerült biztosítani, az infláció mértéke alacsony. Magas, 50 százalék feletti a lakosság és 120 százalék feletti a vállalati szektor adóssága, míg a megtakarítások mértéke a lakosság esetében az uniós átlagnál magasabb, a vállalati az átlagnak megfelelő.

A fogyasztói konjunktúraérzet romlott az elmúlt időszakban, míg a munkanélküliség aránya az uniós átlag alatt található, 2019 végén 4,2 százalék volt. Növeli a társadalmi stabilitást, hogy viszonylag magas az intézményi bizalom az országban. Az egy főre jutó születések száma 1,5 alatti, ami természetes népességcsökkenést jelent. A kivándorlás mértéke alacsony Ausztriából, inkább a bevándorlás jellemző, ami miatt viszont több településen is jellemzővé vált a párhuzamos társadalmak létrejötte.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	6	9	10	4	6	6	41	68%
Gazdasági stabilitás	7	8	10	7	8	8	48	80%
Társadalmi stabilitás	6	8	10	7	6	10	47	78%
							136	76%

Belgium

Belgiumban a 2019. május 26-i választások óta – amikor egyszerre szövetségi parlamenti, regionális, valamint európai választásokat is tartottak – nem sikerült kormányt alakítani, a kormányalakítási próbálkozások áttolódtak 2020-ra. A földrajzi, nyelvi és kulturális különbségek nyomán régiókra, illetőleg közösségekre szabdaltságot mindez nem ismeretlen jelenség, ugyanakkor a jelenlegi helyzet a korábbiakhoz képest bonyolultabb, ugyanis a 2019-es választások alkalmával Flandriában a jobboldali pártok, Vallóniában viszont a baloldal erősödött meg. Fülöp belga király a voksolás óta három alkalommal nevezett ki közvetítőket a kormányalakítási tárgyalások levezénylésére, ám eddig egyikük sem járt sikerrel. December elején a brüsszeli sajtó napvilágra hozott egy dokumentumot, amely szerint liberális-szocialista-zöldpárti főlény körvonalazódik a tárgyalások során, vagyis Flandria nacionalista és bevándorlásellenes politikai erőivel – amelyek együttes támogatottsága ötven százalék körül mozog a flamandok körében – a legújabb forgatókönyvek nem számolnak. A kormányalakítási bizonytalanság jelentősen rombolja az ország politikai stabilitását.

Gyakorik az országban a terrortámadások, az egyik legsúlyosabb 2016. március 22-én volt, amikor három robbantásos merénylet történt Brüsszelben: kettő a repülőtérén, egy a Maelbeek metróállomáson. A támadásnak 32 civil áldozata volt, három elkövető is meghalt. A sebesültek száma kétszáz fölött volt. Azóta is több kisebb merénylet volt az országban, rendszeresen a késes és vagyon elleni támadások. A nagyszámú muszlim bevándorló populáció miatt felütötték fejüket a vallási konfliktusok is a már régóta meglévő etnikai ellentétek (flamand–vallon) mellett. A területi fenyegetettség nem veszélyezteti az országot, azonban rendszeresen az autonómiakísérletek.

A politikai instabilitás mellett a belga gazdaság sem remekelt az elmúlt években. Az ország gazdasága 1 százalék körüli növekedést tudott produkálni az elmúlt négy évben, a költségvetési hiány ugyanakkor alacsony, jóval a 3 százalékos maastrichti kritériumok alatt zárt. Hasonlóan jók az ország inflációs mutatói is, az áremelkedés nem számottevő, sosem haladta meg a 3 százalékot a vizsgált időszakban. Az ország államadóssága ugyanakkor a minimális javulás ellenére továbbra is magas, a GDP közel 100 százalékának felel meg. Szintén magas a vállalatok eladósodottsága, míg a lakosság e mutatója uniós mértékben nem kiemelkedő.

A fogyasztói konjunktúraérzet, feltehetően a gyengülő gazdaság és a politikai instabilitás miatt, lehangelő képet mutat, évről évre jelentős mértékben romlott, az intézményi bizalom viszont stabil. A munkanélküliség aránya 5 százalék feletti, ugyanakkor csökkent az elmúlt

években. A bevándorlás miatt jellemzőek a párhuzamos társadalmak, több nagyvárosban slumosodás veszélyeztetet. A termékenységi ráta uniós viszonylatban kevésbé rossz Belgiumban, az egy nőre jutó születések száma 1,7 felett alakul. A kivándorlás mértéke alacsony, az ország a bevándorlók egyik fő célpontja.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	4	6	7	5	2	2	26	43%
Gazdasági stabilitás	6	8	10	8	6	9	47	78%
Társadalmi stabilitás	5	8	10	5	6	10	44	73%
							117	65%

Bulgária

A 2017-es parlamenti választásokat Bojko Boriszov miniszterelnök kényszerítette ki 2016. novemberi lemondásával, miután az általa támogatott jelölt az elnökválasztáson alulmaradt az ellenzéki szocialisták által támogatotttal szemben. Így négy év alatt, 2013 óta harmadszor kellett parlamenti választásokat kiírni Bulgáriában. Az előrehozott választást az addig is kormányzó Polgárok Bulgária Európai Fejlődéséért (GERB) párt nyerte meg, összesen 95 mandátumot szerzett a 240 fős parlamentben, így koalíciós partnerre van szüksége a kormányzáshoz. A konzervatívok a harmadik legnépszerűbb tömörülést, a 27 hellyel rendelkező Egyesült Hazafiak nacionalista pártszövetségét kérték fel társnak. Az azt megelőző időszakban ellentétben viszonylag stabil a koalíciós kormányzás, újabb előrehozott választásra nem került sor.

Bulgária terrorfenyegetettségi szintje rendkívül alacsony, terrorcselekményre és politikai erőszakra az országban nem került sor, de vallási-etnikai konfliktusok a török kisebbség miatt jellemzőek az országra, a 2011-es népszavazáson a lakosság közel 8,8 százaléka vallotta magát töröknek. Szintén nem jellemző a területi fenyegetettség szomszédos hatalmak vagy szeparatizmus által. Bulgária a NATO keretein belül az egyik legtöbbet költi GDP arányosan védelmi kiadásokra, 2019-re az elvárt 2 százalék fölémeltek a katonai költségeket a NATO hivatalos adatai szerint. Ennek oka főként az Oroszország jelentette katonai fenyegetettség.

A bolgár gazdaság dinamikus, végig 3 százalék feletti mértékben növekedett az elmúlt négy évben, lassulás továbbra sem érzékelhető. A költségvetés minden évben többlettel zárt, az államadósság pedig 29 százalékról 21 százalékra csökkent négy év alatt, ami rendkívül alacsony szám uniós összehasonlításban. Szintén jók az ország inflációs mutatói, a háztartások és a lakosság sincsen eladósodva túlzottan, a jövedelmi szint évről évre emelkedik az országban.

A jó gazdasági adatok ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet rossz, minden évben erőteljes romlást mutat, az intézményi bizalom pedig alacsony. A munkanélküliség az unióban az egyik legalacsonyabb Bulgáriában, 2019-ben 4 százalék alá csökkent. A termékenységi ráta nem kedvező, a természetes fogyás erőteljes Bulgáriában. Párhuzamos társadalmak léte a cigány kisebbséggel ösz-

szefüggésben előfordul az országban. A kivándorlás mértéke magas, az ENSZ előrejelzése alapján Bulgária szenvedheti el a legnagyobb népességcsökkenést a XXI. században az egész világon.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	9	10	7	7	6	49	82%
Gazdasági stabilitás	8	8	9	8	9	6	47	78%
Társadalmi stabilitás	4	8	5	9	5	4	35	58%
							131	73%

Ciprus

A korábban is kormányzó Demokratikus Tömörülés (DISY) nyerte a 2017-es, Ciprus görögök lakta részén tartott parlamenti választásokat, a DISY a voksok 30,7 százalékát szerezte meg, ezzel 19 képviselői helyhez jutott az 56 fős parlamentben. A második helyen a legnagyobb ellenzéki tömörülés, a Ciprusi Nép Haladó Pártja (AKEL) végzett a voksok 25,6 százalékával, ami 15 parlamenti mandátumot jelent. Az azt megelőző, 2011. május 22-i választásokhoz képest mindkét párt kevesebb voksot gyűjtött: a DISY-nek több mint három és fél, az AKEL-nek pedig hét százalékkal csökkent a támogatottsága. A kormány párt őrzi népszerűségét, amit jól mutat, hogy 2018-ban Nikosz Anasztasziadisz hivatalban lévő államfő győzött az elnökválasztáson, akit a kormányzó Demokratikus Tömörülés (DISY) jelölt újra.

Cipruson a terrorfenyegetettség szintje alacsony, friss politikai vagy vallási-etnikai konfliktus nem robbant ki, ugyanakkor a sziget a török–görög ellentét miatt továbbra is kettéosztott. Az ENSZ már több évtizede békefenntartóként jelen van a szigetországban, amely misszióban Magyarország is részt vesz. Ciprus szigetének és fővárosának északi, Törökország által megszállt harmadát több mint negyven éve választja el az úgynevezett „zöld vonal”. A szigetország megosztottsága azóta sem szűnt meg, a feszültség és az ellentétek kezeléséhez pedig továbbra is szükség van az ENSZ békefenntartóira. Befagyott konfliktusok, hidegháborús örökség jellemzi a térséget, ráadásul a közelben csak olyan országokat találhatunk, ahol polgárháborúk, megosztottság, vallási ellentétek lángolnak. Az ország a saját éves költségvetési kiadásainak nagyjából 2 százalékát szánja védelmi kiadásra.

Az ország GDP-növekedésének mértéke 2019-re csökkent, ugyanakkor továbbra is dinamikus, 3 százalék körüli, az államháztartás pedig többlettel zárt. Ciprus a 2013-as pénzügyi válságából kilábal, az ország államadóssága csökkent, azonban továbbra is magas, közel a GDP 100 százaléka. A háztartások és a vállalatok adóssága is rendkívül magas, uniós viszonylatban kiemelkedő, miközben a megtakarításaik mértéke alacsony. A jövedelmi szint növekedése is elmarad az uniós átlagtól. A fogyasztói konjunktúraérzet az országban romlik, az intézményi bizalom szintje alacsony, a munkanélküliek aránya is magas, 7 százalék feletti. Az országot erőteljes népességfogyás veszélyezteti, a termékenységi ráta alig haladja meg az 1,3-es szintet.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	6	6	6	7	7	42	70%
Gazdasági stabilitás	7	8	8	4	4	5	36	60%
Társadalmi stabilitás	5	4	5	9	5	6	34	57%
							112	62%

Csehország

Csehországban 2017-ben tartottak parlamenti választást, amelyen az ANO megkapta a voksok több mint 29,7 százalékát, a második helyen a jobboldali Polgári Demokratikus Párt (ODS) szerepelt 11,2 százalékkal, a harmadik helyre pedig a Cseh Kalózpárt került, amely 10,7 százaléknyi szavazatot kapott. Az 1993-ban alakult önálló Csehországban ilyen magas arányú győzelmet a parlamenti választáson még soha egyetlen párt sem ért el. Nem várt meglepetés volt a szociáldemokraták és a kommunisták támogatottságának nagyarányú csökkenése. A 2018. októberi önkormányzati választáson a leadott szavazatok alapján ismét az ANO győzött, első helyen végeztek a megyei központokban és a jelentősebb méretű, több tízezres lakosú városokban. Ugyanakkor veszítettek Prágában és a szenátusi választásokon elért eredményeik sem voltak kiemelkedők. A közvélemény-kutatások alapján a rendszeres kormányellenes tiltakozások ellenére 2019-ben is kitartott az ANO népszerűsége, míg az ellenzék támogatottsága csökkent.

A terrorfenyegetettség szintje alacsony, vallási és etnikai konfliktus sem sújtja az országot. Területi fenyegetettség sem jellemző. Csehország ugyan 1 százalék fölé növelte a GDP arányában a védelmi kiadásokat, azonban ezzel továbbra is az utolsók között áll a NATO tagállamai között.

A GDP-növekedés 3 százalék körül mozgott az elmúlt négy évben, ugyanakkor 2019-ben lassulás volt érzékelhető. Az infláció mértéke 3 százalék alatti volt, az államadósság szintje uniós viszonylatban alacsony, 31,5 százalék a GDP-hez viszonyítva, míg a költségvetés rendre többlettel zár. A jövedelmi szint emelkedik az országban, miközben a lakosság és a vállalatok eladósodása is alacsony. A jó gazdasági mutatók mellett a fogyasztók konjunktúraérzete is évről évre javul, a munkanélküliség aránya pedig az Európai Unióm belül Csehországban a legalacsonyabb. Mindezek ellenére az intézményi bizalom alacsony. A párhuzamos társadalmak jelenléte nem jellemző, a kivándorlás mértéke is csökkent az elmúlt években. Csehországban is komoly kihívás a népességcsökkenés, a termékenységi ráta nem éri el a 1,6-es szintet.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	6	7	7	50	83%
Gazdasági stabilitás	7	9	8	8	9	8	49	82%
Társadalmi stabilitás	8	10	5	10	6	7	46	77%
							145	81%

Dánia

A 2019-es parlamenti választáson ugyan a Lars Løkke Rasmussen vezette Liberális Párt (Venstre) több szavazatot kapott (23,4 százalék), mint a 2015-ös választáson, külső nagy támogatója, a jobboldali Dán Néppárt sokkal rosszabbul szerepelt, így a Venstrének, a Konzervatív Pártnak, a Liberális Szövetségnek és a néppártnak együttesen sem lett többsége a 179 fős parlamentben. Az élen végző Szociáldemokrata Párt a voksok 26,1 százalékát kapta meg, a pártnak majdnem három hetes egyeztetéseket követően sikerült a baloldali blokkhoz tartozó erővel megállapodásra jutni és kisebbségi kormányt alakítani.

Dániában a terrorfenyegetettség szintje minimálisan emelkedett, ugyanakkor a Global Terrorism Index alapján továbbra is a biztonságos országok közé tartozik. Politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktus nem jellemzi az országot, ahogyan területi fenyegetettség sem. Az ország a védelmi kiadásait tekintve a középmezőnyben található a NATO tagállamai között.

A gazdasági növekedés stabilan a 2-3 százalék közötti tartományban változott az elmúlt években, miközben a költségvetés minden évben többlettel zárt. Szintén rendkívül kedvezőek az inflációs adatok, az országban az elmúlt négy évben gyakorlatilag nem volt infláció. Míg az államadósság alacsony, 33 százalékos, addig a háztartások és a vállalatok adósságállománya magas. A jövedelmi szint stabilan emelkedik minden évben. Az intézményi bizalom erős.

A jó gazdasági eredményeknek köszönhetően a fogyasztói konjunktúraérzet emelkedik, 2019-re ugyanakkor ez a növekedés kicsit megtorpant. A munkanélküliség 5 százalék feletti, párhuzamos társadalmak jelenléte a bevándorlás miatt gyakori. A termékenységi ráta uniós viszonylatban magas, 1,7-es szint feletti, a kivándorlás problémája nem sújtja az országot.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	9	10	10	6	5	5	45	75%
Gazdasági stabilitás	7	10	10	6	8	8	49	82%
Társadalmi stabilitás	8	8	9	7	8	9	49	82%
							143	79%

Egyesült Királyság

Nagy-Britannia elmúlt évei a belpolitikai bizonytalanságról szólnak, egészen a közelmúltig egyáltalán nem lehetett politikai stabilitásról beszélni. A 2019. decemberi előrehozott választás négy és fél éven belül a harmadik parlamenti választás volt az országban, két éven belül pedig a második előrehozott választás. A legutóbbi, 2017. június 8-i előrehozott választáson a kormányzó Konzervatív Párt 319, a Munkáspárt 262, a Skócia függetlenségét célul kitűző Skót Nemzeti Párt 35, a Liberális Demokrata Párt 12, az észak-írországi britpárti protestáns Demokratikus Unionista Párt (DUP) 10, az északír katolikus Sinn Féin 7 mandátumot szerzett. Theresa May korábbi kormányfő a Brexit megvalósításához szükséges szilárd többség elérésének szándékával írta ki a voksolást, de a Konzervatív Párt nagy meglepetésre elvesztette abszolút többségét, és csak az euroszeptikus DUP külső támogatásával tudott kisebbségi kormányt alakítani.

Miután a parlament alsóháza 2019 tavaszán háromszor is elutasította a Brexit feltételeiről Brüsszellel 2018 novemberében kötött megállapodást, de a megállapodás nélküli Brexitet is, a kormány és az EU megállapodásának értelmében a Brexit 2019. március 29-i határidejét kétszer is elhalasztották. A patthelyzet feloldása érdekében Theresa May június 7-én távozott kormányfői tisztségéből és a Konzervatív Párt éléről, utóda júliusban mindkét tisztségben a Brexit végrehajtásával kampányoló Boris Johnson, London volt főpolgármestere és volt külügyminiszter lett. Johnsonnak október 17-én sikerült az Európai Unióval új megállapodást tető alá hoznia a rendezett brit kiválásról. A szerződés általános alapelveit az alsóház október 22-én elfogadta ugyan, de a feszes ratifikációs menetrendet leszavazta, így a brit kormány kezdeményezte a Brexit határidejének újabb elhalasztását, ezúttal 2020. január 31-ig, amit az EU 27 tagállama október 29-én megszavazott. A brit parlament ugyanaznap elfogadta a korábban háromszor leszavazott előrehozott választás kiírását a kialakult teljes politikai bénultság megszüntetése érdekében. A december 12-i előrehozott választáson Boris Johnson konzervatív miniszterelnök nagyot nyert, 365 képviselői helyet szerezve Margaret Thatcher óta nem látott győzelmet ért el a toryk. Ez azt is jelenti, hogy mostantól a legvalószínűbb kimenet, hogy a konzervatívok győzelme után megtörténik a kilépés az EU-ból, méghozzá rendezett formában és hosszú idő után visszatérhet a politikai stabilitás Nagy-Britanniába.

Az országban rendkívül magas a terrorfenyegetettség, a Global Terrorism Index a 28. legfenyegetettebb országgént tartja számon Nagy-Britanniát. Ez is azt mutatja, hogy ugyan a nagy-britanniai terrorkészültségi fokozat 2014 augusztusa óta nem volt olyan alacsonyan, mint jelenleg, a terrorfenyegetettség továbbra is magas. A hivatalos adatok szerint a terrorelhárító szolgálat hozzávetőleg 800 vizsgálatot folytat, és 2017 óta 24 terrortámadási terv végrehajtását akadályozta meg. Így is nagyon sok a kisebb, főként késekkel elkövetett terrortámadás. Legutóbb 2017-ben voltak nagyobb merényletek: először a 2017 májusában követtek el Manchesterben öngyilkos merényletet, amelynek 22 halálos áldozata volt, majd 2017. szeptember közepén, miután egy londoni metrószerelvényen pokolgépszerű szerkezet lépett működésbe. A szerkezet ugyan nem robbant fel, csak nagy erővel lángra kapott, de így is 30 utas megsérült.

Jelentősen rontja az ország politikai stabilitását a vallási konfliktusok jelenléte, különösképpen Észak-Írországból, ahol a rendőrség nagy erővel igyekszik megelőzni, hogy kiújuljon az erőszak. A húsvéti ünnepek évről évre feszülten telnek a régióban, mert az Egyesült Királyság 1916-ban ekkor verte le az elszakadásért harcolók felkelését. Szintén politikai kockázat az erősödő szeparatizmus, mind Skóciában, mind Észak-Írországból igen súlyos a helyzet Nagy-Britannia egységére nézve. Kérdés, hogy a Brexit folyamata mennyire erősíti fel ezeket az önállóságot követelő hangokat, lesz-e például Skóciában újabb népszavazás a függetlenedésről. Az ország katonai kiadásai a legmagasabbak Európában, GDP-arányosan és abszolút értékben is.

A belpolitikai válság és a Brexit közeledése egyelőre nem érezte érdemben a hatását az ország gazdaságában, a GDP-növekedés minden évben 1-2 százalék közötti volt, a költségvetési hiány pedig 2016 kivételével, az inflációhoz hasonlóan, minden évben 3 százalék alatt maradt. Komoly probléma ugyanakkor a háztartások és vállalatok eladósodottsága, miközben a megtakarítások mér-

téke igen alacsony, 10 százalék körüli. Pozitív tényező, hogy ha minimálisan ugyan, de csökkent az államadósság, illetőleg nőtt a jövedelmi szint az elmúlt négy évben.

Vélhetően a belpolitikai bizonytalanság miatt minden évben romlott a fogyasztói konjunktúraérzet, miközben a munkanélküliek száma csökkent. Az országban a nyugat-európai államokhoz képest alacsony az intézményi bizalom, ráadásul a fokozott bevándorlás miatt több helyen tapasztalható a párhuzamos társadalmak létrejötte. A termékenységi ráta viszonylag magas, 1,80, a lakosságfogyást a bevándorlás ellensúlyozza, kivándorlás nem jellemző.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	5	6	5	8	6	6	36	60%
Gazdasági stabilitás	7	7	8	6	7	8	43	72%
Társadalmi stabilitás	5	9	6	6	8	10	44	73%
							123	68%

Észtország

Észtországban jellemzően nincsen stabil kormánytöbbség. A miniszterelnök, Jüri Ratas az előző ciklusban például nem választással, hanem az előző, 2015-ös választáson győztes Reformpárti Taavi Roivas kormányának 2016-os összeomlása után került hatalomra. A 2019. március 3-i voksolást követően az észti elnök először a legtöbb mandátumot szerző Észt Reformpárt vezetőjét, Kaja Kallast bízta meg kormányalakítással, a Riigikogu azonban nem szavazott bizalmat az általa javasolt kormánynak. Noha Kallasnak sikerült megszereznie a kormányalakításhoz a Szociáldemokrata Párt támogatását, nem sikerült megállapodásra jutnia a nemzeti-konzervatív Pro Patria párttal. Emiatt végül Kersti Kaljulaid észti elnök Jüri Ratas korábbi miniszterelnököt bízta meg kormányalakítással és kinevezte az általa vezette új koalíciós kormánynak, benne a Ratas által vezetett Észt Centrumpárttal, a nemzeti-konzervatív Pro Patria párttal, valamint a radikális jobboldali Észtországi Konzervatív Néppárttal. A hárompárti koalíció magával hozza, hogy a politikai stabilitás továbbra sem köszönt be Észtországban.

A terrorfenyegetettség Észtországban rendkívül alacsony, politikai erőszak vagy vallási konfliktusok nem fenyegetik az országot, azonban az etnikai problémák jelentősek, az ország lakosságának egynegyede ugyanis orosz nemzetiségű. Az észti külügyminiszter nemrég arról beszélt, hogy Moszkva próbálja magához kötni az orosz ajkú kisebbséget a Russzkij mir („orosz világ”) koncepciója mentén, az orosz nyelvű média befolyásával. Az észti politika eddig ezt a kérdést sikeresen tudta kezelni, azonban ez a probléma súlyosan fenyegeti az ország politikai stabilitását. Észtország Oroszországhoz való közelsége miatt kiemelt figyelmet szentel a védelempolitikának: az ország jóval a GDP 2 százaléka felett költ a hadsereg fejlesztésére.

Az észti gazdaság stabil, a gazdasági növekedés 3–5 százalék között alakult az elmúlt években, az államháztartás is jóval az elvárt 3 százalékos szint alatt zárt. Az ország szinte alig rendelkezik adóssággal, ehhez hasonlóan a háztartások és a vállalatok sem eladósodottak. Az infláció ugyanakkor

viszonylag magas, 2018-ban meghaladta a 3 százalékot. A jövedelmi szint dinamikus emelkedése ellensúlyozza a drágulás mértékét.

A fogyasztói konjunktúraérzet a jó gazdasági mutatók ellenére minimálisan romlott, a munkanélküliség azonban csökkent, 5 százalék alatti. A posztkommunista országokban szokatlan módon, Észtországban magas az intézményi bizalom. Az orosz kisebbség miatt párhuzamos társadalom jelenléte tapasztalható. Az észti termékenységi ráta 1,58, ami igen erős népességfogyást vetít előre. A kivándorlás, hasonlóan más közép- és keleti országokhoz, Észtországot is érinti.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	7	7	7	4	5	40	67%
Gazdasági stabilitás	9	8	6	10	10	8	51	85%
Társadalmi stabilitás	5	7	8	6	6	7	39	65%
							130	72%

Finnország

Elképesztően szoros eredmény született a 2019. áprilisi parlamenti választáson Finnországban, csupán néhány ezernyi szavazatkülönbség döntött. A győztes az ellenzéki, baloldali finn Szociáldemokrata Párt lett, míg a második helyre a nacionalista Finnek (korábbi nevükön Igazi Finnek) kerültek. A szociáldemokraták utoljára 1999-ben győztek, bár kisebb koalíciós partnerként voltak már hatalmon azóta is. A többi párt – összesen 19 indult – tíz százalék alatti eredményt ért el. Júniusban, négy hétig tartó tárgyalások követően, ötpárti kormánykoalíció alakult, amely a baloldali Szociáldemokrata Pártból, a liberális Centrum Pártból, a svéd ajkúakat képviselő Svéd Néppártból, a Zöldekből és a Baloldali Szövetségből áll. Jól mutatja a kormányzati instabilitást, hogy alig pár hónappal a kormányalakítást követően, decemberben a koalícióban részt vevő Centrumpárt egyértelművé tette, hogy elvesztette a szociáldemokrata miniszterelnök iránti bizalmát a postásstrájk kezelése miatt, ami miatt Antti Rinne benyújtotta lemondását. Az új kormányfő a 34 éves korábbi közlekedési miniszter, Sanna Marin lett, miután a kormányzó szociáldemokraták öt jelölték a posztra.

Finnország a terrorfenyegetettség szempontjából a középmezőnyben helyezkedik el, a Global Terrorism Index alapján a 81. legvesélyeztetettebb ország a vizsgált 163-ból. Politikai erőszak vagy vallási, etnikai konfliktus nem jellemzi az országot. Finnországban 2006 óta téma az ország NATO-csatlakozása, ám ennek társadalmi támogatottsága nem nőtt, amióta azonban Oroszország egyre agresszívabbá vált a térségben, Finnország egyre szorosabb szövetséget kezdett kötni a szövetséggel: Svédországgal együtt részt vehet a NATO-hadgyakorlatokon, cserébe átengedte légtérét a NATO számára. Szergej Sojgu orosz védelmi miniszter 2018-ban azt nyilatkozta, hogy Oroszország nem hagyja válasz nélkül, ha a két skandináv ország a NATO tagja lenne. Finnországban rendkívül népszerű a sorköteles katonai szolgálat, 2017-ben az ország bejelentette, hogy mintegy 20 százalékkal, 280 ezer főre tervezi növelni fegyveres erői létszámát és többet költ rájuk a térségben tapasztalható feszültség miatt.

A finn gazdaság nincsen a legjobb állapotban, a korábban mintaként emlegetett finn modell főként a Nokia problémái miatt nem produkál magas gazdasági növekedést: a GDP növekedés csupán 2 százalék alatt maradt az elmúlt években. A költségvetési hiány ennek ellenére alacsony, az államadósság is 60 százalék alá csökkent 2019-re. Jellemző továbbá az eladósodottság a vállalati szektorban, ami a lakosság esetében is meghaladja a 60 százalékos arányt. Az infláció alacsony, viszont a jövedelmi szint csökkenése miatt kevesebbet érnek a fizetések.

Vélhetően a jövedelmi szint csökkenése miatt jelentősen romlott a fogyasztói konjunktúraérzet 2019-ben, ráadásul a munkanélküliség is igen magas, közel 7 százalékos. Az intézményi bizalom magas, párhuzamos társadalmak léte nem jellemző. Az egy főre jutó születések száma 1,65, így a természetes népességfogyás Finnországot is fenyegeti. Az 1980-as évekre az erős finn gazdaság megállította a Svédországba irányuló emigrációt, megfordult a népesség vándorlásának iránya, mert minden évben többen tértek vissza Finnországba, mint ahányan Svédországba költöztek.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	7	9	9	8	5	5	43	72%
Gazdasági stabilitás	7	8	8	6	7	6	42	70%
Társadalmi stabilitás	6	6	8	10	6	8	44	73%
							129	72%

Franciaország

A 2017-es franciaországi elnökválasztás első fordulójában az első két helyen Emmanuel Macron és Marine Le Pen végzett, a második fordulót pedig jelentős előnnyel Macron nyerte. Ez volt az első alkalom 2002 óta, hogy a Nemzeti Front jelöltje a második fordulóra jutott, és az első alkalom az Ötödik Köztársaság történetében, hogy a hagyományos nagy bal- és jobboldali pártok képviselői nem jutottak be a második fordulóra. A két jelölt összesített szavazati aránya azonban csupán 26 százalék volt, ami történelmi mélypontot jelentett. Jól mutatja az elnök mögötti alacsony társadalmi támogatottságot a 2018-ban indult „sárga mellényes” mozgalom, ami egy hivatalos vezetők nélküli, pártoktól független szerveződés. Népszerűségük csúcsán 300 ezer embert is utcára vonzottak, mostanra már jóval kisebb érdeklődés övezi demonstrációikat, belső viták osztják meg őket, a rendőrség erőteljesen fellépett a tiltakozókkal szemben. 2019-ben a közlekedési dolgozók sztrájkja bénította meg Franciaországot, rendszeresek voltak a tiltakozások a nyugdíjreform ellen is. A 2019-es EP-választáson a Marine Le Pen vezette nemzeti jobboldali párt, a Nemzeti Gyűlés nyert. A francia politikai rendszer sajátosságai miatt azonban nem kell Macron idő előtti bukására számítani, így az országot komoly politikai válság nem fenyegeti.

Komoly probléma a terrorizmus, Franciaországban az egyik legmagasabb a fenyegetettség szintje. Franciaország egyik legvéresebb, az egész világot megrázó terrortámadása 2015. január 7-én történt. A Charlie Hebdo szarkasztikus és nyíltan valláskritikus szerkesztőségében értekezletet tartottak, amikor két felfegyverzett dzsihadista, Said és Chérif Kouachi golyóálló mellényben bementek, és lövöldözni kezdtek. A testvérpár az alig ötperces támadás alatt 12 embert ölt meg, tizenegy embert

megsebesített. Az illegális bevándorlási hullám kezdete óta számos hasonló terrortámadás történt. 2016-ban például a párizsi Bataclan nevű szórakozóhelyen, ahol nagy tömegeket vonzó koncertet adott az Eagles of Death Metal nevű zenekar, összesen 89-en haltak meg, 99-en pedig súlyosan megsebesültek a terroristák által kegyetlen módon végrehajtott mészárlásban. Azóta is több, kisebb méretű támadás történt az országban, 2019 októberében például iszlamista rendőrgyilkosság történt. Franciaország a védelmi költségek tekintetében a NATO középmezőnyében helyezkedik el.

Az ország gazdasága a hosszú stagnálást követően valamelyest növekedett, az elmúlt négy évben 1-2 százalék körüli GDP-növekedés volt mérhető. A költségvetés hiánya rendre meghaladja a 3 százalékot, az államadósság nem csökken, az éves GDP közel 100 százalékának felel meg. Komoly probléma a vállalatok és a háztartások eladósodottsága is. Szintén komoly gond, hogy a jövedelmi szint szinte alig emelkedik, sőt egyes években csökkent is.

A rossz gazdasági mutatók hatására a fogyasztói konjunktúraérzet is drasztikusan romlott az elmúlt években, a munkanélküliség pedig az egyik legmagasabb Európában, több mint 8 százalék. Az országban az intézményi bizalom is alacsony, a párhuzamos társadalmak léte pedig egyre komolyabb probléma a bevándorlás hatására, amelynek eredményeként itt a legnagyobb a muszlimok aránya a társadalomban. A termékenységi ráta Franciaországban igen magas, nagyjából a reprodukciós szintnek megfelelő. Kivándorlás nem veszélyezteteti, bevándorlási célpontról van szó.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	4	6	10	6	9	5	40	67%
Gazdasági stabilitás	5	5	8	6	4	4	32	53%
Társadalmi stabilitás	4	3	3	5	10	10	35	58%
							107	59%

Görögország

Alekszisz Ciprasz 2019. május végén jelentette be, hogy előrehozott választást tartanak Görögországban, miután pártja, a Radikális Baloldal Koalíciója (Sziriza) az európai parlamenti választásokon és a helyhatósági választásokon is alulmaradt az ellenzéki, konzervatív Új Demokrácia párttal szemben, amelyet Kiriákosz Micotákisz vezet. Az Új Demokrácia a júliusi választáson a voksok 40 százalékát szerezte meg, míg Alekszisz Ciprasz pártja a szavazatok 32 százalékával a második helyre szorult. Az Új Demokrácia így 158 képviselői helyet kapott a 300 fős törvényhozásban, míg a Sziriza 86-ot. Ennek köszönhetően nincsen koalíciós kényszer, egy párt tudott kormányt alakítani. A választás óta az Új Demokrácia támogatottsága tovább nőtt, stabil politikai időszakra lehet számítani. Az ország terrorfenyegetettsége a tömeges illegális bevándorlás következtében magas. Görögország költi GDP-arányosan az egyik legtöbbet védelmi kiadásokra az unión belül, ami a rossz gazdasági helyzet ellenére sem változott érdemben.

2018. augusztus 20-án ért véget a világtörténelem legnagyobb pénzügyi mentőprogramja, Görögország nyolc évig tartó segélyezése. A 2010 tavaszán indult programra összesen 289 milliárd eu-

rót költöttek. Az országban rendszeresek voltak az országos sztrájkok és tiltakozások, ugyanakkor ezeknek a száma 2019-re jelentősen csökkent. A görög GDP 25 százalékkal alacsonyabb most, mint 2010 előtt volt. Ez nagyobb sokk, mint amit a magyar gazdaság a 90-es évek elején a rendszerváltoztatást követően elszenvedett. A görögök életszínvonala hatalmasat esett, a nyugdíjak majdnem a felükre zsugorodtak, rengeteg segélytípus megszűnt, az adók jelentősen emelkedtek, a munkanélküliség pedig még most is közel 20 százalékos és mintegy 400 ezren hagyták el az országot. A görög kormányoknak emellett el kellett adniuk az állami javakat, többek között kikötők és repülőterek sora került külföldi kézbe.

A gazdaság az utóbbi időszakban lassú – 1-2 százalék közötti – növekedésnek indult, a munkanélküliség csökkent, a tetemes államadósság – a GDP több mint 170 százaléka – azonban megmaradt, és a görög gazdaság jóval gyengébb, mint az évezred elején volt és az évszázad végéig nincs sok esély arra, hogy megint erősebb legyen. A fogyasztói konjunktúraérzet drasztikusan zuhan, az országban a munkanélküliség még mindig rendkívül magas, közel 20 százalékos. Ez az Európai Unióban a legmagasabb. Az intézményi bizalom mélyponton van, a termékenységi ráta 1,33, ami az egyik legrosszabb európai adat.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	6	7	10	8	6	7	44	73%
Gazdasági stabilitás	5	7	7	5	4	5	33	55%
Társadalmi stabilitás	2	4	1	5	2	3	17	28%
							94	52%

Hollandia

A 2017. márciusi választáson a Mark Rutte holland miniszterelnök vezette Néppárt a Szabadságért és a Demokráciáért (VVD) a szavazatok 21 százalékát megszerezve győzött a hollandiai parlamenti választásokon, így megelőzte Geert Wilders második helyen végző Szabadságpártját, amely 13 százalékot kapott. Ezzel a 150 fős parlamentben a Néppárt a Szabadságért és a Demokráciáért 32, a Szabadságpárt pedig 19 képviselői mandátumot tudhat magáénak. A parlamenti választás után hét hónappal alakulhatott meg a holland kormánykoalíció, ami még soha ilyen hosszú ideig nem tartott az ország története során. A várakozásoknak megfelelően a kabinet vezető ereje a Rutte-féle VVD lett, koalíciós partnerei a nevükben kereszténydemokrata CDA, a baloldali liberális D66 és a kis Keresztény Egység lett. A kormányzati stabilitás nem erős, hiszen a négy párti koalíció mögött mindössze egyetlen fős többség van a parlamentben. 2019-ben a VVD támogatottsága jelentősen csökkent, az országban a mezőgazdasági ágazat dolgozói több tiltakozást is tartottak 2019 utolsó hónapjaiban.

Hollandiában a nyugat-európai országokhoz képest alacsony a terrorfenyegetettség, ugyanakkor gyakoriak a kisebb merényletek. Tavaly novemberben például többen megsebesültek Hága belvárosának leglátogatottabb bevásárlóutcájában, a Grote Marktstraaton, egy késeléses támadásban. Politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok jelenléte a bevándorlás miatt előfordul, az ország területi egységét pedig nem fenyegeti semmi. Hollandia védelmi kiadásra a GDP 1,4 százalékát költi.

A gazdasági növekedés mértéke csökkent 2019-re, de még így is közel 2 százalékos. Az infláció 3 százalék alatti, míg a költségvetés rendre többlettel zár. Az ország nem rendelkezik magas államadóssággal, amely az éves GDP 50 százalékánál alacsonyabban alakult 2019-re, az elmúlt években tapasztalható drasztikus csökkenésnek köszönhetően. A jövedelmi szint is emelkedik, ennek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet csökkent az utóbbi két évben. A munkanélküliség az Európai Unióban az egyik legalacsonyabb, az intézményekbe vetett bizalom pedig erős. A bevándorlás miatt jellemzővé váltak a párhuzamos társadalmak. A termékenységi ráta 1,6 felett van, tehát a természetes fogyás veszélyezteti az országot.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	7	9	10	6	4	4	40	67%
Gazdasági stabilitás	7	9	8	7	9	8	48	80%
Társadalmi stabilitás	5	9	10	7	6	10	47	78%
							135	75%

Horvátország

A Tihomir Orešković vezette – a Horvát Demokrata Közösség és a Híd–Függetlenek Listája koalíciójából álló és 2015-ben létrejött – jobbközép kormány a 2016 nyarán bekövetkezett szakadás miatt megbukott. A 2016. szeptember 11-ére kiírt előrehozott parlamenti választást az Andrej Plenković vezette Horvát Demokratikus Unió nyerte, 61 helyet szerezve a 151 tagú Száborban, a Szociáldemokrata Párt által vezetett Népi Koalíció előtt, amely 54 mandátumot kapott. A jobboldali HDZ-ből és a Híd–Függetlenek Listája pártból álló koalíciós kabinet – a parlament többségének támogatásával – október 9-én megalakult. Az országban tapasztalható gyakori kormányváltások ellenére a jelenlegi kormány a jelek szerint kitölti a ciklust, ugyanakkor támogatottsága csökkent. Ezt jelzi az is, hogy 2020 januárjában Zoran Milanović volt kormányfő, az ellenzéki Szociáldemokrata Párt jelöltje nyerte meg a horvátországi elnökválasztás második fordulóját, illetőleg hogy a tavalyi EP-választáson a Horvát Demokrata Közösség mélypontra zuhan.

Horvátországban a terrorfenyegetettség alacsony, az ország nem sújtott politikai erőszaktól, a vallási vagy etnikai konfliktusok az egykori jugoszláv utódállamok kapcsán jelennek meg. 2018-ban például ismét diplomáciai viszály tört ki Horvátország és Szerbia között a Vihar fedőnevű, 1995-ös horvát hadművelet augusztus 5-i évfordulója kapcsán, mert Belgrád az akciót a hitleri Németország zsidók elleni fellépésével hasonlította össze. Az ország védelmi kiadásokra a GDP közel 2 százalékát költi, amivel a NATO-tagállamok között előkelő helyen szerepel.

Az ország gazdasági növekedése évek óta stabil, minden évben megközelíti a 3 százalékot. A költségvetési hiány is alacsony, több esztendőben is minimális többlettel zárt az államháztartás. Szintén pozitív, hogy alacsony az infláció az országban, illetőleg hogy a háztartások és a vállalkozások sincsenek túlzott mértékben eladósodva. A jövedelmi szint 2018-ig csökkent, ugyanakkor ebben az évben minimális növekedésnek indult. Ennek eredményeként a fogyasztói konjunktúraérzet is csökkent a vizsgált időszakban.

A munkanélküliség csökkentése terén is komoly sikereket ért el az ország, de még így is 6 százalék felett van az álláskeresők aránya. Az intézményi bizalom szintje alacsony Horvátországban, a születések száma jóval alacsonyabb a halálozások számánál, a termékenységi ráta 1,40. A 4,2 milliós Horvátország mellett, hogy súlyos demográfiai gondokkal küszködik, erősen érintett a kivándorlás által is: 2018-ban a korábbi államfő már arról beszélt, hogy az elvándorlás miatt rendkívüli állapot van a Horvátországban.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	8	7	5	4	44	73%
Gazdasági stabilitás	8	9	9	8	7	6	47	78%
Társadalmi stabilitás	6	6	5	8	5	4	34	57%
							126	70%

Írország

A 2016. februári választás gyökeres változásokat hozott Írországban. Ugyan az Enda Kenny korábbi kormányfő vezette liberális-konzervatív Fine Gael maradt a legerősebb párt az ír törvényhozásban, de sokat veszített a korábbi parlamenti választásokon elért 36,1 százalékos eredményéből. A heteken át tartó koalíciós egyeztetéseket követően kisebbségi kormány alakult Enda Kenny vezetésével, ám a kormányt alakító Fine Gael 2016 óta gyenge lábakon áll és a kormány stabilitása egyedül az ír törvényhozás második legnagyobb pártján, a Fianna Fáilen múlik. Enda Kenny lemondása után Leo Varadkart 2017. június 2-án a Fine Gael vezetőjévé, majd tizenkét nap múlva Írország miniszterelnökévé választották. A következő választást 2021-ben tartják, azonban a parlamenti mandátumarányok tekintetében elképzelhető egy előrehozott választás is. A közvélemény-kutatások alapján érdemben nem változott a kormánypárt támogatottsága, a 2019-es EP-választáson is jól szerepelt.

A terrorfenyegetettség Írországban a szomszédos Nagy-Britanniához képest jóval alacsonyabb. Politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok csak az északír területeket jellemzi, Írországot nem. Hasonlóképpen területi fenyegetettség sem jellemző. Írország nem tagja a NATO-nak és a GDP 1 százalékánál kisebb mértékben költenek védelmi kiadásra, hadserege nem erős.

Az ír gazdaság dinamikus bővülésen van túl, gyakori volt az utóbbi években a 8 százalék feletti növekedés is. Az ország államadóssága rohamosan csökken, pár év alatt 10 százalékponttal lett alacsonyabb; a GDP-arányos adósság már 60 százalék alatt található. Szintén jó a költségvetés egyenlege, szinte egyik évben sem zárt hiánnyal. A vállalati szektor ugyanakkor erősen eladósodott és a lakosság adósságállománya is megközelíti az 50 százalékot. A jövedelmi szint az országban nem emelkedett érdemben az utóbbi években. Ennek következtében a fogyasztói konjunktúraérzet is csökkent 2019-re. A munkanélküliség tekintetében az uniós középmezőnyben helyezkedik el Írország a maga közel 5 százalékos mutatójával. Az intézményi bizalom közepes, párhuzamos társadalmak léte nem jellemző. A termékenységi ráta uniós viszonylatban igen magas, megközelíti a 2-es értéket, ami azt mutatja, hogy a demográfiai krízis kevésbé érinti az országot a kontinens más országaihoz képest. Kivándorlás nem jellemzi.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	9	9	10	6	5	6	45	75%
Gazdasági stabilitás	10	8	9	6	8	5	46	77%
Társadalmi stabilitás	6	7	6	10	9	10	48	80%
							139	77%

Lengyelország

A 2015-ös év a 2010-es magyar választásokhoz hasonló horderejű változásokat hozott Lengyelországban, miután a PiS két ellenzékben töltött ciklust követően ismét kormányra került és a rendszer-változtatás óta először önállóan alakíthatott kormányt egy párt az országban. A kormánypárt támogatottsága a ciklus közbeni ingadozásokot követően a 2019-es választásra magasabb lett, mint négy évvel korábban. Ezen a szavazatok 43,59 százalékát kapta meg, ami 235 mandátumot, vagyis újabb önálló többséget jelent a 460 fős alsóházban. Ezzel a PiS történelmet írt, hiszen sosem volt még példa arra az országban, hogy egymás után két kormányzati ciklusban is ugyanaz a párt alakítson önállóan kormányt. A lengyel felsőházban ugyanakkor az ellenzék lehet erősebb, miután a szűz felsőházba a Jog és Igazságosságnak csak 48 szenátora, valamint egy, a kormánypárthoz közeli független képviselő került be. Az egyéni kerületekben választott felsőház többek között elutasíthatja a Szejmben megszavazott törvényeket, amelyeket azonban az alsóházi többség ismét jóváhagyhat. Mindez azt mutatja, hogy a PiS elleni tüntetések, amelyek nagy számmal voltak az utóbbi években, nem rombolták a kormánypárt támogatottságát, sőt annak ellenére erősödött.

Lengyelországban a közép-európai országok többségéhez hasonlóan alacsony a terrorfenyegetettségi szint, az országot emellett politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok sem sújtják, területi fenyegetettség sem kell szembenéznie. Az ország katonai ereje jelentős, a NATO elvárásainak megfelelően a GDP 2 százalékát költi védelmi kiadásokra. A gazdasági növekedés jelentős: az utóbbi években rendre 4 százalék feletti bővülés volt Lengyelországban. A költségvetés minimális deficittel zárt évről évre, az államadósság pedig az éves GDP 50 százalékánál is alacsonyabb. A háztartások és a vállalati szektor sem eladósodott túlzott mértékben, ráadásul a jövedelmi szint is gyorsan emelkedik.

A kiváló gazdasági eredményeknek köszönhetően a fogyasztói konjunktúraérzet is dinamikusan javul Lengyelországban, ráadásul a munkanélküliség is rendkívül alacsony, alig több 3 százaléknál. Az intézményi bizalom a régiós átlagnak megfelelő, párhuzamos társadalmak nem jellemzik. A termékenységi ráta ugyanakkor nagyon alacsony: 1,3. A kivándorlás is erősen érinti az országot, a folyamat lassult az utóbbi években.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	8	8	9	55	92%
Gazdasági stabilitás	10	8	8	9	9	10	54	90%
Társadalmi stabilitás	10	10	6	10	5	6	47	78%
							156	87

Lettország

A 2018. október 6-ai választáson az addigi jobbközép kormány elvesztette többségét. A KPV LV és az Új Konzervatív Párt 16–16 képviselői helyet, a FOR/Fejlődés pedig 13 mandátumot szerzett a 100 fős törvényhozásban. A voksolás győztese az oroszbarátnak mondott, szociáldemokrata Harmónia Központ lett, amely 23 képviselőt delegálhat a törvényhozásba. Nemcsak a kormánykoalíció összetétele nem körvonalazódott a választást követően, de még a kormány előtt álló feladatokról sem volt egyetértés hónapokon keresztül. A kormányalakításra végül 2019. január 23-án került sor, miután négy párt – az Új Egység, az Új Konzervatív Párt, a FOR/Fejlődés és a KPV LV – megállapodott. A négy-párti koalíció 66 hellyel rendelkezik a 100 fős törvényhozásban.

Lettország terrorfenyegetettsége rendkívül alacsony, nem jellemzi politikai erőszak, vallási vagy etnikai konfliktus, területi fenyegetettség sem jellemző, az Oroszország jelentette veszélyt viszont gyakran hangsúlyozzák az ország vezetői. Ennek megfelelően a védelmi kiadások meghaladják a GDP 2 százalékát, fontos szerepet kap a hadseregfejlesztés, a NATO keretein belül pedig gyakoriak a külföldi gyakorlatok az országban, hiszen a katonai együttműködés fontosnak tartja a balti régió biztonságát.

Az ország gazdasági növekedése stabil, ugyanakkor a korábbi 4 százalék feletti GDP-emelkedés 2019-re 3 százalék alá csökkent. Az ország államadóssága alacsony, 40 százalék alatti, a költségvetés egyenlege stabil. Az országhoz hasonlóan a háztartások és vállalatok sem eladósodottak különösebben. Szintén kedvezőek az inflációs adatok és a jövedelmi szint is dinamikusan emelkedik.

Mindezek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet romlott az utóbbi években, ráadásul a munkanélküliség is viszonylag magas, 6,3 százalék, ami egyébként az uniós átlagnak megfelel. Az intézményi bizalom a régiós átlagnak felel meg, párhuzamos társadalmak nem jellemzők. A termékenységi ráta 1,70-es értéket mutat. A kivándorlás hatalmas mértéket ölt: amióta Lettország uniós tagállam lett, a lakosság mintegy egyötöde az EU gazdagabb országaiba, főként Nagy-Britanniába, Írországra, Németországba távozott. Míg 2000-ben a lett nemzet 2,38 millió lakost számolt, 2017-ben az ENSZ statisztikái szerint már csak 1,95 milliót.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	7	8	6	6	47	78%
Gazdasági stabilitás	9	8	7	8	9	8	49	82%
Társadalmi stabilitás	6	5	6	10	7	4	38	63%
							134	74%

Litvánia

Nagy meglepetést okozott az országban a 2016-os parlamenti választás, amelyen a második fordulóban a centrista Litván Gazdák és Zöldek Uniója győzött, kormányfőjelöltje a korrupcióellenes küzdelméről ismert volt országos rendőrfőkapitány, Saulius Skvernelis. A párt 54 helyet szerzett a 141 fős törvényhozásban. Második helyen a konzervatívok futottak be, harmadikok lettek az addig kormányzó szociáldemokraták. 2019-re komoly belpolitikai válság tört ki Litvániában, miután Saulius Skvernelis miniszterelnök nem jutott be az elnökválasztás második fordulójába. A balti államban új államfőt kellett választani, miután lejárt Dalia Grybauskaitė elnök asszony tíz éve tartó mandátuma. A miniszterelnök először azt mondta, hogy a választási vereség miatt lemond miniszterelnöki pozíciójáról, de később meggondolta magát. Az országban 2020-ban rendeznek parlamenti választást, a felmérések alapján megfeleződött a jelenlegi kormányfőt adó párt támogatottsága.

A terrorfenyegetettség szintje alacsony, politikai erőszak és vallási-etnikai konfliktusok sem jellemzőek, a balti országokhoz hasonlóan azonban a litvánok is tartanak az Oroszország jelentette fenyegetéstől. Litvánia is nagy arányban költ védelempolitikára, mivel a NATO számára ez a régió kiemeltnek számít, gyakoriak az országban a külföldi csapatok által végzett hadgyakorlatok is.

Az ország gazdasági növekedése rendre 3 százalék feletti, a költségvetés többlettel zár, az államadósság 40 százalék alatti a GDP arányában. Az inflációs adatok is kielégítőek, a háztartások és a vállalatok sem eladósodottak. A jövedelmi szint is emelkedik a gazdasági növekedéssel párhuzamosan. Ennek köszönhetően a fogyasztói konjunktúraérzet folyamatosan nő, a munkanélküliség ugyanakkor meghaladja az uniós átlagot. Az intézményi bizalom a szomszédos országokéhoz hasonló, párhuzamos társadalmak nem jellemzők. A termékenységi ráta 1,70, a kivándorlás viszont már nemzetbiztonsági kockázatot jelent. Az elmúlt negyedszázadban a lakosság csaknem negyede költözött külföldre, Litvániának 1990-ben 3,7 millió lakosa volt, most 2,9 millió.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	7	8	5	4	44	73%
Gazdasági stabilitás	10	9	7	8	9	8	51	85%
Társadalmi stabilitás	8	4	6	10	6	3	37	62%
							132	73%

Luxemburg

Luxemburgban hatalmon maradhatott a liberálisok, szociáldemokraták és zöldek alkotta kormánykoalíció a 2018-as választást követően, amelyen a három párt éppen csak, de megőrizte többségét. A kormányalakítás ugyanakkor komoly demokratikus deficit árnyékában zajlott, hiszen az országban élők mindössze 52 százaléka luxemburgi állampolgár, és több mint 47 százalék olyan külföldi, akinek nincs választójoga. A 602 ezres lélekszámú országban ezenfelül mintegy 200 ezer ingázó külföldi vállal munkát, akiknek szintén nincs beleszólásuk a helyi politikába. A terrorfenyegetettség alacsony, emellett politikai erőszak és vallási-etnikai konfliktusok sem sújtják, a területi fenyegetettség sem jellemző. Az ország katonai kiadása rendkívül alacsony: a GDP nagyjából fél százalékának felel meg.

A GDP-növekedés mértéke kiegyensúlyozott, a 2-3 százalékos tartományban mozgott az elmúlt időszakban. Az államháztartás mindig masszív többlettel zár, ráadásul az ország szinte alig rendelkezik adóssággal, a vállalati szektor viszont erősen eladósodott. A jövedelmi szint is erősen javult.

A fogyasztói konjunktúraérzet minimálisan romlott az elmúlt években, a munkanélküliség pedig 5 százalék feletti. Az intézményi bizalom erős, a párhuzamos társadalmak jelenléte jellemző. Az egy főre jutó születések száma 1,5 alatti, így a demográfiai kihívások erősen sújtják az országot, amelyet bevándorlással igyekeznek ellensúlyozni.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	4	6	6	46	77%
Gazdasági stabilitás	10	10	10	7	10	8	55	92%
Társadalmi stabilitás	6	7	9	5	6	10	43	72%
							144	80%

Magyarország

Magyarország politikai stabilitása rendkívül erős. A kormánypártok támogatottsága 2006 ősze óta – tehát már közel 14 éve – töretlen, az Orbán Viktor miniszterelnök vezette kormány 2010-ben, 2014-ben és 2018-ban is kétharmados többséget szerzett az Országgyűlésben (a Fidesz–KDNP 2006 ősze óta minden országos választás megnyert, köztük három-három országgyűlési és európai parlamenti, négy önkormányzati, valamint két népszavazást). A 2019. májusi európai parlamenti választáson a Fidesz–KDNP 50 százalék feletti eredményt ért el és a közvélemény-kutatásokban rendre azóta is 50 százalék körüli a támogatottsága. Ez példa nélküli az európai országok tekintetében, jellemzően jóval 50 százalék alatt van a kormányzó erők népszerűsége. A 2019-es önkormányzati választáson több településen győzni tudott az ellenzék, ez ugyanakkor a kormány stabilitását, így a politikai stabilitást érdemben nem befolyásolja. Az elmúlt négy évben tapasztalt tiltakozások sem változtattak a pártpreferenciákon, azok rendre kifulladásra maradtak.

Az ország terrorfenyegetettsége a szigorú bevándorláspolitikának köszönhetően alacsony. Politikai erőszak, vallási vagy etnikai konfliktusok nem jellemzők, emellett területi fenyegetettség sincs.

Magyarország folyamatosan növeli a védelmi kiadásait, ami így már a GDP 1 százaléka felett van, számos komoly haderőfejlesztési programról hozott döntést a kormányzat az utóbbi években.

A GDP-növekedés mértéke rendre meghaladja az uniós átlagot és az élemezőnyben található, 2019-ben sem volt érzékelhető lassulás, a negyedéves adatokban 5 százalék feletti növekedés is tapasztalható volt. Az államháztartás hiánya alacsony, a kormányzat célként tűzte ki a szufficitet költségvetés elérését. A korábbi magas szintről az államadósság évről évre csökken, 2019-re az éves GDP 70 százaléka alá csökkent. A háztartások és a vállalkozások sem eladósodtak, a jövedelmi szint pedig kiemelkedő mértékben emelkedett az elmúlt években.

A munkanélküliségi adatok az uniós élemezőnyben található, Magyarországon a negyedik legalacsonyabb az álláskereső száma. Sok ágazatban a munkaerőhiány okoz problémát. Az intézményi bizalom a régió országaihoz képest magas, a párhuzamos társadalmak léte egyáltalán nem jellemző. A termékenységi ráta az utóbbi években emelkedni kezdett, de az ország még mindig komoly demográfiai kihívásokkal küzd, a területen számos intézkedést hozott a kormány. A kivándorlás mértéke lassult az utóbbi években, a régió más országaihoz képest alacsonyabb volt a külföldre távozók aránya.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	6	10	10	56	93%
Gazdasági stabilitás	10	8	9	8	8	10	53	88%
Társadalmi stabilitás	6	10	9	10	6	7	48	80%
							157	87%

Málta

A 2017-es előrehozott parlamenti választáson Joseph Muscat miniszterelnök pártja, a Máltai Munkáspárt győzött. A személyét érő politikai támadások miatt idő előtti választásokat maga Joseph Muscat kormányfő kezdeményezte, miután azzal vádolták meg, hogy titokban offshore- céget működtet Panamában, ami ugyan nem tiltott Máltán, mégis felzúdulást keltett. Vádolták azzal is, hogy a felesége szabálytalan üzletet köt. A választási győzelem után is stabil maradt a Munkáspárt népszerűsége, a 2019-es EP-választáson közel 55 százalékot ért el. 2019 decemberében Joseph Muscat végül Daphne Caruana Galizia újságíró meggyilkolásának ügye miatt lemondásra kényszerült, 2020 januárjában Robert Abela ügyvéd, parlamenti képviselő személyében a Máltán kormányzó Munkáspárt megválasztotta új elnökét, aki egyúttal az ország új miniszterelnöke is lett. Az ügy nagy visszhangot keltett, ugyanakkor egyáltalán nem befolyásolta az ország politikai stabilitását, sem a kormány és a kormánypárt támogatottságát.

Máltán a terrorfenyegetettség alacsony. 2017-ben viszont egy oknyomozó újságíróval – aki korábban korrupcióval vádolta Joseph Muscat kormányfőt és feleségét – célzott merényletben végeztek a szigetállam északi részén, Bidnija kisváros közelében, néhány méterrel az otthona mellett. Az 53 éves Galiziát az autójába rejtett pokolgéppel gyilkolták meg, amely a gépjármű indításakor robbant fel. Politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok nem érintik az országot, ahogy a területi

fenyegetettség sem veszélyezteti Máltát. Az ország nem tagja a NATO-nak, de partneri kapcsolatot ápol a katonai szövetséggel.

Málta gazdasági növekedése kifejezetten, stabilan 5 százalék felett növekedett a GDP az elmúlt négy évben, a költségvetés pedig minden évben masszív többlettel zár. Az infláció alacsony, miközben a jövedelmi szint is emelkedik. Sem a vállalkozások, sem a háztartások nem eladósodottak túlzottan, az ország államadóssága jóval az éves GDP 50 százaléka alatt zárt 2019-ben.

A jó gazdasági adatoknak köszönhetően a fogyasztói konjunktúraérzet is javult, a munkanélküliségi adatok az egyik legjobbnak számítanak az Európai Unióban. Az intézményi bizalom is kiemelkedően magas az országban, emellett a párhuzamos társadalmak léte sem jellemző. A termékenységi ráta alacsony, a kivándorlás nem jelentős.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	5	10	10	55	92%
Gazdasági stabilitás	10	10	9	8	9	7	53	88%
Társadalmi stabilitás	8	10	10	10	5	10	53	88%
							161	89%

Németország

A 2017 őszi lezajlott választásokat az Angela Merkel vezette CDU–CSU pártszövetség nyerte, amely az előző kormányzati ciklusban a Szociáldemokrata Párttal kormányzott nagykoalícióban. A választásokat követően, mivel a nagykoalíció folytatását egyik párt sem akarta, a harmadik legerősebb párttal, a jobboldali populista Alternative für Deutschlanddal (AfD) pedig minden párt kizárta a koalíciót, a CDU–CSU a liberális FDP-vel és a Zöldekkel kezdett koalíciós tárgyalásokat. A hárompárti koalíció megalakítása kudarcba fulladt, ezt követően rövid időre patthelyzet alakult ki, mivel a kancellár többsége csak egy ismételt nagykoalíció, vagy egy hárompárti koalíció tudta volna elérni. Az ilyen helyzetben elméletileg lehetséges kisebbségi kormánynak Németországban nincsen hagyománya, a Bundestag feloszlására és előrehozott választások kiírására pedig az alkotmányos rendszer csak kivételes esetben biztosít lehetőséget.

Végül a korábban elutasított nagykoalíció alakult meg, Angela Merkel lett ismét a kancellár egy CDU–CSU–SPD koalíció élén. Az alkotmányos rendszer valódi próbatételére tehát nem került sor, ugyan a kormánytöbbség nem túl erős, a koalíción belül pedig komoly ellentétek vannak, de sikerült kormányt alakítani. A kormánypártok támogatottsága a választás óta tovább csökkent. Angela Merkel bejelentette, hogy ez az utolsó ciklusa kancellárként. Az elmúlt hónapokban több tartományi választáson is gyengültek a hagyományos pártok, míg az AfD erősödni tudott.

A terrorfenyegetettség megnőtt az utóbbi években, 2016 tavaszán és nyarán például több terrorcselekményre is sor került Németország területén. Három támadó bizonyíthatóan menedékkérőként érkezett a Német Szövetségi Köztársaságba, a müncheni lövöldöző pedig Németországban született,

ám migrációs háttérű személy volt. 2019-ig minden évben volt merénylet az országban, legutóbb például 2019. októberben Limburgban egy lopott kamionnal hajtott autónak egy férfi. Az eset során közel egy tucat ember megsérült, köztük vannak olyanok is, akiket súlyos sérülésekkel kellett kórházba szállítani. Az országban a politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok nem mindennaposak, de többször előfordulnak erőszakos szélsőjobboldali, illetve szélsőbaloldali megmozdulások. Az ország annak ellenére, hogy Európa vezető gazdasági hatalma, nem költ sokat védelempolitikára, az Amerikai Egyesült Államok többször szorgalmazta már, hogy Németország áldozzon többet a hadseregére.

A német gazdaság 2019-ben megtorpant, recesszió veszélye fenyeget. Ennek ellenére az államháztartás minden évben többlettel zár, a GDP-arányos államadósság is dinamikusan csökken. Az infláció normális mértékű, emellett a jövedelmi szint is erősen emelkedik. Ennek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet csökkent. A munkanélküliségi ráta a második legalacsonyabb Európában. A háztartások és a vállalatok eladósodottsága nem magas. Szintén pozitív, hogy erős az intézményi bizalom Németországban, azonban a tömeges bevándorlás miatt egyre jellemzőbb a párhuzamos társadalmak léte: 2018-ban a szövetségi statisztikai hivatal adatai szerint a migrációs háttérű lakosság aránya meghaladta a 25 százalékot. Az egy főre jutó születések száma 1,50, a természetes népességfogyást bevándorlással igyekeznek orvosolni Németországban.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	4	9	10	5	6	5	39	65%
Gazdasági stabilitás	6	9	9	8	9	9	50	83%
Társadalmi stabilitás	5	10	8	6	5	10	44	73%
							133	74%

Olaszország

A 2018-as olasz parlamenti választáson a jobbközép pártszövetség gyűjtötte a legtöbb mandátumot, a második az Öt Csillag Mozgalom, amely az egyedi párteredmények közül a legjobbat produkálta, míg a Matteo Renzi vezette, addig kormányzó balközép pólus a vártnál is gyengébben szerepelt. Az államfő Giuseppe Contét, az euroszeptikus Öt Csillag Mozgalom és a jobboldali Liga miniszterelnök-jelöltjét bízta meg az új olasz kormány megalakításával. Olaszországot bő egy évig irányította ez a kormánykoalíció. 2019 augusztusában Matteo Salvini, a Liga vezetője és egyben belügyminiszter bizalmatlansági indítványt jelentett be Conte ellen, aki emiatt lemondott posztjáról. Salvini vélhetően azt remélte, hogy ezáltal előrehozott választásokat kényszerít ki, amelynek a közvélemény-kutatások alapján pártja lett volna toronymagasan az esélyese. Az Öt Csillag azonban összefogott az addig ellenzékben lévő Demokrata Párttal, és megállapodott vele a kormányalakításról. Az olasz politika hagyományosan instabil, könnyen elképzelhető egy előrehozott választás. A tartományi választásokon és a közvélemény-kutatásokban jelentősen megerősödött a Liga, amely komoly veszélyt jelenthet a kormány stabilitására.

A terrorfenyegetettség szintje közepes Olaszországban, komolyabb merényletre nem került sor az országban. Hasonlóan politikai erőszakra, vallási vagy etnikai konfliktusra sem volt példa, gyakoriak azonban a kormányellenes tiltakozások. A területi fenyegetettség sem érinti súlyosan az országot, a szeparatista törekvések csillapodtak a korábbi évtizedekhez képest. Olaszország alig költ többet az éves GDP 1 százalékánál védelempolitikára, amit a NATO vezetése többször szóvá is tett.

Az olasz gazdaság régóta nem talál magára: a 2016–2018-as időszakban is csupán 1-2 százalék közötti növekedést tudott produkálni, 2019-re pedig ismét recesszió közelébe került az ország. A költségvetés minden évben hiánnyal zárt, az államadósság is növekedett, már az éves GDP 136 százalékát is meghaladja, a jövedelmi szint sem emelkedett látványosan. Mindez meg is látszik a fogyasztói konjunktúraérzeten, ami drasztikusan csökkent az utóbbi években. Olaszországban komoly probléma a munkanélküliség, ami közel 10 százalékos. Az intézményi bizalom rendkívül alacsony, a bevándorlás miatt pedig egyre gyakoribbak a párhuzamos társadalmak. A termékenységi ráta is nagyon alacsony, a nyugat-európai országokhoz képest magas a kivándorlás mértéke, miközben fekvése miatt a bevándorlók egyik nagy célpontja az ország.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	7	10	10	6	3	3	39	65%
Gazdasági stabilitás	5	6	7	7	4	5	34	57%
Társadalmi stabilitás	4	3	4	6	4	8	29	48%
							102	57%

Portugália

A 2019-es parlamenti választáson a kormányzó szocialisták győztek, de a négy évvel azelőtti helyzethez hasonlóan ekkor sem szereztek abszolút többséget a törvényhozásban. A párt 108 parlamenti mandátummal rendelkezik a 230 fős parlamentben. Emiatt a párt által alakított kisebbségi kormánynak folyamatosan tárgyalnia kell más pártokkal az egyes jogszabályok elfogadtatása érdekében. A 19 parlamenti helyet szerző radikális Baloldali Blokk (BE) és a tizenkettőt szerző zöld-kommunista szövetség, az Egyesült Demokratikus Koalíció (CDU) is jelezte együttműködési készségét.

Portugáliában a terrorfenyegetettség alacsony, az elmúlt évek európai terrortámadásai elkerültek. Politikai erőszak, illetőleg etnikai-vallási konfliktusok nem érintik az országot és területi fenyegetettség sem veszélyezteti. Portugália a védelmi kiadásokat tekintve a középmezőnyben helyezkedik el a NATO-tagállamok körében.

Az ország gazdasága magára talált a hosszú válsággal és IMF-hitelekkel teli időszakot követően, ugyanakkor a gazdasági növekedés egyik vizsgált évben sem haladta meg a 3 százalékot. Az államháztartás hiánya 2017-ben 3 százalék volt, 2018-ban és 2019-ben sikerült 1 százalék alá csökkenteni. Az államadósság a folyamatos csökkenés ellenére még mindig magas, jóval meghaladja az éves GDP 100 százalékát. Az infláció alacsony, a jövedelmi szint is 2 százalék felett emelkedik évente.

A fogyasztói konjunktúraérzet folyamatosan csökken Portugáliában, a munkanélküliek aránya pedig meghaladja az uniós átlagot, közel 7 százalék. Az intézményekbe vetett bizalom közepes, párhuzamos társadalmak léte nem jellemző. A termékenységi ráta rendkívül alacsony, a kormány is fontos célkitűzésként jelölte meg a negatív demográfiai folyamatok megállítását, emellett kivándorlás is sújtja az országot.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	7	6	5	48	80%
Gazdasági stabilitás	6	6	8	7	6	7	40	67%
Társadalmi stabilitás	5	5	5	9	5	7	36	60%
							124	69%

Románia

A 2016-os román parlamenti választást – mandátumai számát növelve – a Szociáldemokrata Párt nyerte, így ismét ez a párt alakíthatott kormányt. A kormány ugyanakkor nem volt stabil az elmúlt időszakban: alig fél évvel a Grindeanu-kormány megalakulása után, a kormányprogram végrehajtásának késésére hivatkozva a PSD–ALDE kormánykoalíció megvonta a bizalmat a kormányfőtől és mivel az önként nem volt hajlandó távozni, június 21-én a kormány ellen benyújtott bizalmatlansági indítványukkal megbuktatták a kabinetet. Egy héttel később Klaus Johannis államfő – a szociáliberális koalíció javaslatára – megbízta egy új kormány összeállításával Mihai Tudosét. Miután kormányprogramját és kabinetjének összetételét a parlament megszavazta, az államfő aláírta az új kormány tagjainak kinevezéséről szóló elnöki rendeletet.

2018. január 17-én Mihai Tudose miniszterelnök lemondását követően Klaus Johannis államfő Viorica Dăncilă-t bízta meg kormányalakítással. A román parlament 2018. január 29-én bizalmat szavazott az általa vezetett új PSD–ALDE-kormánynak, majd kabinetje minisztereivel együtt letette a hivatali esküt. 2019 októberében megvonta a bizalmat a román parlament a Dăncilă-kormánytól. Az ellenzék által betervezett bizalmatlansági indítványt 238 képviselő és szenátor szavazta meg. Ezt követően a kétkamarás román parlament együttes ülése bizalmat szavazott a jobbközép Nemzeti Liberális Pártot vezető Ludovic Orban kormányának. A kormány beiktatásához a törvényhozók többségének – legalább 233 képviselőnek és szenátornak – a támogatására volt szükség, az Orban-kormány 240 szavazatot kapott. A politikailag egyszínű – kizárólag a PNL politikusából és független szakértőkből álló – 18 tagú új kabinetnek az addig ellenzékben lévő jobbközép pártok, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség, a nemzeti kisebbségi frakció törvényhozói szavaztak bizalmat, de néhány baloldali törvényhozótól is kapott támogatást.

Gyakoriak voltak a kormányellenes tiltakozások az utóbbi években, 2018-ban például a karhatalmi erőszakot is bevetettek Bukarestben, amikor a román diaszpóra nagyszabású demonstrációján összeverekedtek a szociáliberális kormány leváltását követelő tüntetők és a kormány székházát védő csendőrök, ezek nyomán több mint kétszázhusz ember megsérült.

A terrorfenyegetettség Romániában alacsony, politikai erőszak sem jellemzi, ugyanakkor a nagyszámú magyar kisebbség kapcsán gyakoriak az etnikai konfliktusok, a román hatóságok általi visszaélések. 2019 nyarán például az Úz völgyében a magyarok élőlánccal próbálták megvédeni a katonai temetőt, a románok azonban betörték az emlékhelyre, hogy felavassák saját sírkertjüket. Közben letaposták a magyar katonák keresztjeit, megrongálták a székely kaput, letépték a piros-fehér-zöld szalagokat a sírokról. A csendőrség és a rendőrség csupán mímelte a rendfenntartást. Románia kiemelkedő mértékben költ védelempolitikára, a NATO elvárásainak megfelelően a GDP 2 százalékának megfelelő összeget áldoz a haderőfejlesztésbe.

A román gazdaság erős növekedési időszakon van túl, 2019-ben sem volt érezhető komolyabb megtorpanás. Az államadósság alacsony, GDP-arányosan 40 százalék alatt van, ugyanakkor a költségvetés hiánya rendre meghaladja a 3 százalékot. A pénzügyi üteme is igen magas: a 4 százalékot is meghaladta. A háztartások és a vállalatok eladósodottsága nem magas. A jövedelmi szint dinamikusan emelkedett az elmúlt négy évben, ennek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet jelentősen romlott, az intézményi bizalom alacsony. A munkanélküliség 4 százalékos, a népességfogyás jelentős, különösen a kivándorlás és az alacsony születési szám miatt.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	5	8	9	3	4	39	65%
Gazdasági stabilitás	10	4	6	9	9	9	47	78%
Társadalmi stabilitás	5	9	4	6	5	5	34	57%
							120	67%

Spanyolország

Spanyolországban már hosszú évek óta politikai patthelyzet van, 2019 novemberében négy éven belül a negyedik választást kellett tartani. 8 hónapon át nem volt hagyományos értelemben vett kormány, miután a választáson egyik párt sem szerzett abszolút többséget, a koalíciós tárgyalások pedig rendre kudarcba fulladtak. Így április óta Pedro Sánchez – mint a legerősebb párt jelöltje – ügyvivő miniszterelnökként kormányoz. A legutóbbi választási eredmények alapján a szocialisták 120 helyet szereztek a 350 fős parlamentben, néhány képviselői hellyel kevesebbet, mint a legutóbbi választáson. Minden várakozást felülmúlóan erősödött meg a bevándorlásellenes VOX párt, amelynek sikerült megdupláznia képviselőinek számát. Legutóbb 24 helyet szerzett, most már 52 politikussal képviseli majd magát a madridi törvényhozásban. Növelte képviselőinek számát a konzervatív Néppárt is, amely 88 parlamenti helyet szerzett, előzőleg 66 helye volt. Bejutott a parlamentbe az Állampolgárok liberális és az Unidas Podemos radikális baloldali párttömörülés is.

A Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) és az Együtt Képesek Vagyunk (Unidas Podemos) radikális baloldali pártszövetség együttműködésével létrejött volna a koalíciós kormány, amelyet a 2020. január ötödikén a törvényhozásban tartott szavazáson végül 166 igen, 164 nem és 18 tartózkodás mellett nem szavaztak meg a parlamentben. Két nappal később felállt a Franco-éra utáni Spanyolország történetének első koalíciós kormánya, miután a parlament 167 igen, 165 nem és 18 tartózkodás

mellett éppen hogy, de igent mondott a Pedro Sánchez vezette koalícióra. A miniszterelnök január 12-én bejelentette új kormányának összetételét.

A belpolitikai válság mellett magas terrorfenyegetettség is sújtja az országot. Az utóbbi évek egyik legemlékezetesebb merényletére Katalóniában került sor. 2017. augusztus 17-én és 18-án kettős terrortámadást hajtottak végre; az Iszlám Állam merénylői, mindkét alkalommal autóval hajtottak a gyalogosok közé; 17-én délután Barcelonában a turisták egyik közkedvelt sétálóutcáján, a Las Ramblason, majd 18-án a hajnali órákban az onnan 120 km-re délnyugatra lévő Cambrils egyik tengerparti sétányán gázoltak el embereket. A két terrortámadásban több mint százán megsérültek és 15-en meghaltak. Azóta is gyakoriak a kisebb támadások, 2019 nyarán a legmagasabb szintre helyezték a terrorkészültséget.

Spanyolországban szintén gyakoriak az etnikai konfliktusok, sőt a szeparatizmus már az ország területi integritását veszélyezteti. 2019 végén újra fellángolt a katalán válság, százezrek tüntettek az utcákon. A tüntetések azután kezdődtek újra, hogy október közepén börtönbüntetésre ítélték kilenc katalán függetlenségpárti politikust, akiknek komoly szerepük volt abban, hogy 2017-ben Katalónia önkényesen rövid időre kikiáltotta függetlenségét. A politikusok egy része azóta elmenekült az országból, s jelenleg Belgiumban vannak. Az ország katonai ereje a NATO elvárásaitól lemaradva fejlődik, a GDP-arányos hadiköltés is 1 százalék alatt található.

Bár a gazdasági növekedés 2019-re megtorpant, de továbbra is meghaladja az eurozóna átlagát. A költségvetés rendre magas hiánnyal zár, a vizsgált négy év felében haladta meg a kritériumként megfogalmazott 3 százalékot. Az infláció alacsony, a háztartások és a vállalkozások nincsenek túlzottan eladósodva. Komolyan rontja az ország gazdasági stabilitását a magas államadósság, amely a csökkenő trend ellenére is megközelíti az éves GDP 100 százalékát. A fogyasztói konjunktúraérzet évről évre romlik, a munkanélküliség aránya pedig Görögország után itt a második legmagasabb az Európai Unióban. A bevándorlás hatására egyre gyakoribb jelenség a párhuzamos társadalmak léte. Az országot emellett súlyos demográfiai válság is sújtja, itt az egyik legalacsonyabb a termékenységi ráta. Szintén komoly probléma a kivándorlás, a 2008-as válság óta a számítások szerint 200 ezer ember költözött más országba.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	5	3	3	5	2	2	20	33%
Gazdasági stabilitás	8	4	10	8	4	8	42	70%
Társadalmi stabilitás	5	3	4	6	4	6	28	47%
							90	50%

Svédország

A 2018-as választáson az addig is kormányzó Svéd Szociáldemokrata Párt győzött 28,3 százalékkal, a második helyen a jobbközép Mérsékelt Párt végzett 19,8 százalékkal, a bevándorlásellenes Svéd Demokraták pártja pedig a harmadik erő lett a voksok 17,5 százalékával. A választások után tizenhatal

héttel kisebbségi kormányt alakított a szociáldemokrata Stefan Löfven, aki ezzel második ciklusát kezdte meg. Kormánykoalíciója igen gyenge lábakon áll: a Szociáldemokrata–Zöld együttműködés csupán 117 képviselővel rendelkezik a Riksdagban, ahol az egyszerű parlamenti többséghez 175 mandátumra lenne szükség. Az új kormány elutasíttósága rendkívül nagy a parlamenti pártok körében: mellette csupán 115-en, ellene pedig 153-an szavaztak, a maradék 77 képviselő tartózkodott a kormányalakításról szóló szavazáson. A kormánypárt támogatottsága ráadásul folyamatosan csökken, már csupán a második erőnek számít az országban.

A terrorfenyegetettség szintje közepes az országban, több merénylet is volt az elmúlt években. A legemlékezetesebbre 2017-ben került sor, amikor április 7-én Stockholm Drottninggatan nevű sétálóutcájában egy terrorista a tömegbe hajtott és az egyik boltba ütközött egy lopott teherautóval. A terrortámadásban négy ember vesztette életét. A politikai erőszak, vallási-etnikai konfliktusok jelenléte a bevándorlás hatására ismét problémává vált, területi fenyegetettség nem érinti. Svédország semleges országgént nem tagja katonai szövetségnek, viszont együttműködik a NATO-val. Katonai kiadása jelentős, haderőfejlesztésre is a NATO-tagállamoknál is elvárt mértékben költ.

A svéd gazdasági növekedés 2019-ben megtorpant, alig haladta meg az 1 százalékot. A költségvetés ennek ellenére mindegyik vizsgált évben többlettel zárt, az ország államadósága pedig dinamikus csökkenést, 2019-ben már a GDP 35 százaléka alá csökkent. Az infláció 2 százalék környékén mozgott, a háztartások és a vállalkozások adósságállománya magas, a vállalkozások esetében 200 százalék feletti. Pozitív, hogy a jövedelmi szint mindegyik évben 2 százalék felett emelkedett.

A fogyasztói konjunktúraérzet javult az országban, a munkanélküliség aránya viszont meghaladja az uniós átlagot. Az intézményei bizalom magas. A bevándorlás hatására gyakorivá váltak a párhuzamos társadalmak, különösen a nagyobb svéd városokban, ahol kialakultak szinte kizárólag bevándorlók által lakott negyedek. A termékenységi ráta uniós viszonylatban magas, kivándorlás nem sújtja Svédországot.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	5	8	10	9	5	4	41	68%
Gazdasági stabilitás	7	10	9	6	10	8	50	83%
Társadalmi stabilitás	9	6	10	6	8	10	49	82%
							140	78%

Szlovákia

Szlovákiában 2020 februárjában parlamenti választást tartanak. A 2016-os választáson a legtöbb voksot a Robert Fico vezette Smer kapta, a szavazatok 28,3 százalékát sikerült megszereznie. Ez 49 parlamenti mandátumot jelentett, ami mintegy harmadával kevesebb, mint amennyivel korábban a 150 fős pozsonyi parlamentben rendelkeztek, így nem alakíthattak önállóan kormányt. A harmadik Fico-kormány minisztereit a kormánykoalíció négy pártja jelölte tisztségükbe: a Smer mellett a Szlovák Nemzeti Pártnak három, a Most–Hídnak kettő, a Hálónak (Siet) pedig egy miniszteri tárca

jutott. 2018 márciusában benyújtotta lemondását Robert Fico Andrej Kiska államfőnek, aki a Fico által ajánlott eddigi miniszterelnök-helyettest, Peter Pellegrinit bízta meg a kormányalakítással. A Fico lemondásához vezető szlovák belpolitikai válság azután alakult ki, hogy 2018 február végén élettársával együtt meggyilkolták Ján Kuciak tényfeltáró újságírót, akit a rendőrség feltételezése szerint vélhetően munkájával összefüggésben öltek meg. A Smer támogatottsága jelenleg közel 10 százalékponttal alacsonyabb, mint a 2016-os választáson.

A terrorfenyegetettség alacsony Szlovákiában, politikai erőszak vagy vallási-etnikai konfliktusok nem sújtják erősen az országot, területi fenyegetettség sem jellemzi. Szlovákia a NATO elvárásokhoz közelítő mértékben költ védelempolitikára, 2019-ben a költés aránya GDP 1,74 százaléka volt.

A gazdasági növekedés egészen 2019-ig 3 százalékot meghaladó volt. A költségvetési hiány 1-2 százalék között alakult az elmúlt években, az államadóság szintje pedig a GDP arányában 50 százalék alá csökkent. Az infláció 3 százalék alatt volt mindvégig, a háztartások és vállalkozások adósága minimálisan növekedett, de továbbra sem túlzottan. Pozitív változás, hogy minden évben erőteljesen nőtt a jövedelmi szint. Ennek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet jelentősen romlott az országban, a munkanélküliség szintje az uniós átlag alatti, de meghaladja az 5 százalékot. Az intézményi bizalom a közép-európai országokhoz hasonlóan alacsony, párhuzamos társadalmak nem jellemzők. A demográfiai problémák a kivándorláshoz hasonlóan erősen érintik az országot, bár utóbbi az elmúlt években javult valamelyest.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	☒	%
Politikai stabilitás	10	9	10	7	6	4	46	77%
Gazdasági stabilitás	9	8	9	9	9	9	53	88%
Társadalmi stabilitás	5	7	6	8	6	7	39	65%
							138	77%

Szlovénia

A 2018-as választást Janez Jansa volt miniszterelnök pártja, a jobboldali Szlovén Demokrata Párt (SDS) nyerte meg, összesen 25 mandátumot szerzett, de nem tudott kormányt alakítani. Marjan Sarec balközép pártja szintén nem tudta biztosítani a kormányzáshoz szükséges parlamenti többséget. Ezért Borut Pahor államfő a hivatalos választási eredmények közzététele utáni 30 napon belül kormányképes parlamenti többség hiányában nem tudott miniszterelnököt jelölni. Július 28-tól ezért hivatalosan is megkezdődött a kormányalakítási tárgyalások második köre. Ebben a szakaszban az elnök mellett már a frakciók is javaslatot tehettek a miniszterelnök személyére, és ha ez sem járt volna sikerrel, a harmadik körben a képviselők, azaz pártjaik is jelölhetek volna, de ekkor már nem lett volna szükség a kormány megválasztásához abszolút többségre, elég lett volna a jelenlevők többségének támogatása.

A parlamentbe jutott öt baloldali párt, vagyis a június 3-i szlovéniai választásokon a második legtöbb szavazatot kapott Marjan Sarec Listája, a szociáldemokraták, Miro Cerar ügyvivő kormányfő

Modern Közép Pártja, Alenka Bratušek volt miniszterelnök pártja, a nyugdíjaspárt, valamint külső támogatóként a szélsőbaloldali Baloldal párt több hónapot követően hivatalosan is aláírta az együttműködésről szóló megállapodást. A 90 fős parlamentben a baloldal 52 szavazattal rendelkezik.

Január 27-én Marjan Sarec kormányfő bejelentette lemondását. A törvények szerint a miniszterelnök lemondásával automatikusan a kormány megbízása is megszűnik, azonban lehetőség van rá, hogy új parlamenti többség szerveződjön, akár új miniszterelnök-jelölttel.

A terrorfenyegetettség szintje alacsony, emellett politikai erőszak, etnikai vagy vallási konfliktusok, illetőleg területi fenyegetettség sem sújtja az országot. Haderőre, védelempolitikára az elvárt mérték alatt költ az ország, GDP-arányosan jóval 1 százalék alatt. Az ország gazdasága dinamikusan bővült az utóbbi években, ugyanakkor 2019-ben enyhe lassulás volt érzékelhető. A költségvetés többlettel vagy hiány nélkül zárt, a GDP-arányos államadósság pedig több mint 10 százalékponttal csökkent az elmúlt négy évben. Szintén kedvezőek az inflációs adatok, hasonlóan a vállalati szektor és háztartási szektor adósságszint mutatójához, amely az Európai Unióban az egyik legjobb.

A jövedelmi szint minden évben emelkedett, így ez is erőteljesen növeli az ország gazdasági stabilitását. Ennek ellenére a fogyasztói konjunktúraérzet csökkent. A munkanélküliség szintje közel 5 százalékos, az intézményi bizalom pedig alacsony. A párhuzamos társadalmak léte nem jelentős. A termékenységi ráta uniós összehasonlításban a középmezőnyben helyezkedik el, a kivándorlás mértéke nem jelentős.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Σ	%
Politikai stabilitás	10	10	10	3	4	4	41	68%
Gazdasági stabilitás	9	9	9	9	9	10	55	92%
Társadalmi stabilitás	4	7	4	10	7	9	41	68%
							137	76%

Budapest, 2020